

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se returnează.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emeric Les-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppolik.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsebet-közt).
PREȚUL INSERTIUNILOR: o se-
rie germană pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicarilor mai dese după tariful
și învoială. — **RECLAME** pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 4.)

„GAZETA“ iese în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
M-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nu colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 80. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 15.—Anul LXVIII.

Brașov, Vineri 21 Ianuarie (3 Februarie).

1905.

Vileagul kosuthist.

Cetitorii noștri de pe la sate de sigur nu se vor mira prea mult, când vor auzi că acum are să vie lumea kosuthistilor, căci în toate naturile, unde Românii trăiesc amestecați cu Ungurii, ba pe alocuirea și unde locuiesc în masse compacte Români, ei au vădit la alegerile trecute o agitație estra-ordinară din partea partidului independist și de la 1848.

A fi Maghiar național și sovinișt de la rătă insemnă aji a intra în rândurile opozițiunii, cu deosebire în ale kosuthistilor. Pare că s'ar reintorțe timpurile, când era la putere fostul dictator Kossuth cu ai săi. Totuși vedem o mare deosebire, privind mai de aproape la cele ce se petrec acum.

În ziua de aji Maghiarii nu mai pot face ceea-ce au făcut înainte cu 56 de ani. Nu trebuie să opăcescă pe nimeni, decât ei astăzi se cred mai tari decât atunci. Sunt ei într'adevăr în timpul de față mult mai înaintați pe toate terenele vieții de stat și naționale, ca odinioară, dér în privința politică și economică sunt legați încă prea mult de Austria și sunt în joc mai ales pe toate terenele economice și financiare, ce le au cu ea în comun și de cari trebuie să țină seamă, decât ca să mai pōtă așa ușor să proclame independența și să scōtă erăși bancnote roșii de ale lui Kossuth.

Cu toate acestea e sigur și hotărît, că se apropie erăși vileagul kosuthist în formă și haină mai modernă. Tōtă puterea națiunii maghiare se razimă aji în constituția și dieta ungară ér timpul și împrejurările fac ca să se țină mult seamă de viața constituțională, bună, rea cum

este. De aceea ajungând partidul kosuthist să aibă în urma alegerilor trecute majoritatea relativă a deputaților viitoare diete, el are dreptul și puterea de a pretinde să nu se întemple nimica fără scirea și învoirea sa. Cu un cuvânt, stăpânirea tiszaisă a cădu-ș kosuthistii sunt pe cale a ajunge la cărma statului.

Etă cum se întorče rōta sorții! Și casa Domnitōre se vede de odată înaltea unor mari greutăți, fiindcă nu mai pōte să se susțină multă vreme pactul dualist și tōte vor merge și se vor desfășura spre uniunea personală, de nu cumva se va întempla în curând ceva cu totul estraordinar și neasteptat.

Mult îi îngrijesce pe Unguri scirea, că Majestatea Sa, călătorind peste câteva zile de la Viena la Budapesta, va lua cu sine și pe presuntivul mostenitor al tronului, pe archiducele Francisc Ferdinand. De aici se pōte da cu socotela, că monarchul nostru ține, ca față de o întrebare atât de gravă cum e aceea: ce să se întemple în Ungaria după ce kosuthistii au ajuns cei mai tari? să se pōtă sfătui și cu archiducele mostenitor, care va avé să ia asupra și la timpul său sarcina de dom-

Se vorbește și de posibilitatea, ca Monarchul să se retraga, abdicând în favorul mostenitorului. Acesta ar fi ceva, ce desigur nu dorresce nici un partid maghiar. Încă cu ocaziunea obstrucțiunii din urmă Maghiarii au dat espresiune dorinței lor, ca să isbutescă a-și elupta tōte postulatele lor naționale, pe câtă vreme va fi încă în viață Francisc Iosif I.

Pentru noi e lucru de căpetenie a sci, ce ne mai așteptă după schimbările ce se vor face în urma că-

derii regimului tiszaiszt? La vr'un bine nu ne putem aștepta, decât vor ajunge la stăpânire cei din stânga extremă, cari tot-deuna au strigat și țipat mai tare în contra noastră a Românilor. Pentru aceștia și pentru toți cei ce ne dușmănesc neamul și limba, nu pōte fi decât numai un singur leac: strinsa înțelegere și solidaritate între noi.

Pecatele nōstre pare că ar vrea să ne împedece a face acesta, întărindu-ne în lăuntrul nostru. Și acesta nu e bine, ba chiar foarte periculos pentru națiunea noastră mult încercată. Ori ce-am face și întreprinde, nu va avé nici un rezultat îmbucurător, decât nu ne vom pōtrunde de ceea-ce pretind de la noi timpul și împrejurările peste măsură de grele.

Ori-ce ar veni peste capul nostru, vom puté mult mai ușor suporta și vom puté învinge mai ușor orice rău, decât vom sci să fim statornici și solidari. Dér ca să se pōtă întempla acesta, trebuie să ne tragem seamă și să ne rătuim mai întâiu noi între noi. Numai după ce vom face rënduială bună în casa noastră, vom puté porni cu succes la luptă.

Revista politică.

Brașov, 2 Febr. n. 1905.

O săptămână intrăgă au durat alegerile pentru dieta țerii. S'au început Joia trecută și se vor încheia la 4 Februarie n. c. În mai bine de 365 cercuri alegerile s'au făcut în ziua de 26 Ianuarie, și memorabilă în dezvoltarea istorică politică a Ungariei și care pentru unii a adus desastre, pentru alții victorie desevirșită.

Cine și-ar fi închipuit? În loc ca Tisza să înfrângă gâtul obstrucțiunii și să reducă la jumătate nu-

mărul opoziției maghiare, sōrtea a voit să se întimple contrarul. Guvernul și partidul său au eșit cumplit bătut din lupta electorală. Din pōrtivă, partidele din opoziție și mai ales partidul independist kosuthist, au secerat o strălucită victorie asupra lui Tisza și a partidului guvernamental liberal.

Etă proporția mandatelor după grupările de partide: Kosuthistii 163 mandate; liberalii 154 (între cari 13 Sași și 8 Români guvernamentali); disidentii 25; partidul poporal 23; noul partid (Banffy) 11; înafară de partide 11; democrați 1; naționaliști 9. La olaltă 396. Balotagii 13; 1 alegere nouă; se vor mai face 5 alegeri. Total 415. Va să dică față cu 154 deputați liberali guvernamentali, stau 243 deputați opoziționali.

Acest rezultat al alegerilor a produs, în mod surprinzător, o situație politică internă nouă în Ungaria. Ea preocupă viu nu numai opiniunea publică din țară, ci e discutată și în diarele din străinătate. Foile opoziționale unguresci jubilează acum asupra căderii guvernului Tisza și sunt pline de o trufase încredere în viitor. Mai ales organele partidului kosuthist fac acum pe grozavul și cer cu voce înaltă satisfacerea aspirațiunilor naționale maghiare în ce privește armata, desfacerea economică a Ungariei de Austria, ba chiar și uniunea personală. Se găsec însă și diare, cari recomandă moderațiune serioasă și înțelepciune „patriotică“, pentru-ca țera să pōtă trece fără sguduiri prea mari prin această crisă gravă. Desastrul partidului liberal, și aceste foi, nu trebuie să devină de-asastrul Ungariei.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Aurel cere bani.*)

De Lucian Boleaș.

Popa din Răstoci șede pe prispa casei cu cotul sting răzimat pe genunche și cu capul proptit în palmă. Gândul îl pōrtă țară, ca de atâtea ori prin depărtările vremilor trăite și pe la pragul celor viitoare, pe cari Dumneșeu dōră se va îndura ca să le deie mai senine și mai îmbelșugate. Printre fundele frăgarului crescute lângă casă câteva rațe de sōre se scobōră și se lōcă pe pērul și pe obrajii popii, îi gādila genele, îi sārută ochii mari albaștri și i-se ascund prin barbă. Dér popa stă nemișcat. Nici joel rațelor, în cari se lēgānă frunțele frăgarului, nici căldura lor nu-l turbură. Tot stă popa așa și gândesce, gândesce, numai el mai scie câte gândesce și lața lui, cam suptă dér frumōsă încă, se îmbujoréză și ochii îi strălucesc sub lumina și sub căldura rațelor de sōre, ori sub gândurile îndepărtate și ademenitōre, cari îl mângăie.

Valeria e în casă la lucrul ei de

mână. Preotēsa cu copiii cei mai mici e dusă în grădină, ca să aducă buruiene pentru purcei și nu e nimeni pe aproape cine să sparie gândurile popii. Galițele strigă tōtă ziua ca în ghiare de uliu, dér cu ele s'a obicinuit popa. Se miră el și nu înțelege ce să fie, că galițele lui nu mai tac din gură. Abia se împrășce de la mănăcare, gāsecele încep să gāgăiască, ratele să răcăiască. Din curtea vecinului nu se aude un glas de galiță cât e ziua de mare.

Cine scie până când ar sta popa cu cotul pe genunche și cu capul în palmă și ar tot gândi. Dér portița de la uliță scārțae și se deschide în laturi. Popa se scōlă să vadă cine e și îl vede pe Bălu, straja satului.

— Viēță bună să deie Dumneșeu, domnule părinte.

— Sănătate bună. Dér ce ne aduci? Bălu aduce o mână de scrisori, dér nu apucă să deie răspuns, ci să repede la portiță și de acolo la uliță.

— Ei, limbricii dracului! Da iute ați simțit, că vi-i lumea slobodă.

„Limbricii dracului“ sunt purceii popii rotunjori, neteși și sprinteni, cari scāpaseră la uliță, când a întrat Bălu. Bălu haida după ei, tot schiopătând și legānându-se.

Popa ese în portiță și privește în urma Bălului și a purceilor, cum se gonesc de la o margine a uliței la alta și mai întră prin ocōlele omenilor — și îl cuprinde un neastimpēr, cum de nu vine mai iute Bălu cu purceii. Nu pentru purcei, căci ei nu s'or pierde, dér ar vrea să vadă ce a venit de la poștă.

Într'un târziu Bălu se întorče gāfăind. Popa primesc scrisorile. Câteva dintre ele le dă țar lui Bălu, ca să le ducă: două la învēțător, una la jidov, una la Marița Crețului și să-i spună, că-i de la Vasiliță din cătănie, și birōului să-i spună așa, că a porunciț d-l notarăș, cu poruncă de la d-l solgābirău, că până Duminică după Rusalii tōtă piētra să fie scōsă la drum, ér a cui nu va fi scōsă va fi globit și birōului încă îi va veni glōbă, decât nu s'a scōte tōtă piētra.

Bălu se duce în drumul lui.

Pe un plic popa cunōsce slova lui Aurel și îl desface iute. Apucând a ceti, umbre de gânduri grele i-se înșiră pe față.

Se aude o nouă scārțăitură, cu care se deschide ușa grădinii și popa virăște scrisōrea cu grabă în buzunarul surtucului, încourcat ore-cum în muștrându-se pentru fapta sa, căci de alt-fel nu are obiceiul de a ascunde nimic dinaintea preotesei.

Preotēsa scutură buruienile din pōlă la purcei și la galițe și apoi vine în casă.

— A fost cineva la noi?

— A fost Bălu.

— Veți, că n'am sciut să-i dau ca să-mi aducă drojdiuțe. Duminică sunt Rusalii și aș face vr'o prăjitură.

— Face. Dar cu ce? Până la drojdiuțe îți mai trebuiesc multe.

— Mi-a mai rămas încă fărină din cea de la Pasci.

Silvia și Mihai ce țin de rochia preotesei.

— Mamă, cu compot de smeură!

— Și pătintă cu me-e, mamă! Pătintă cu me-e!

— Auți-l?

— Lasă, că i-oi împăca eu.

După-ce a întrat în casă preotēsa cu copiii, popa o ia spre grădină, scōte scrisōrea lui Aurel și-i cetesce sfirșitul, pe care nu apucase a-l ceti mai înainte: „dorindu-vē sănătate și tōte cele bune, vē sārut mânilor, al d-vōstră iubitor fu Aurel“ — și o cetesce ér de la început.

Popa se întorče de grabă din grădină și își ia bota de după ușe ca să plece de acasă.

— Dragă, eu mă duc până sub pădure, să vād grăul ce mai face?

— Tată, și io.

— Și io!

— Ba, voi stați acasă. că de sară e rece

*) Schiță premiată de Redacția „Lucașfărnău“.
Particularitățile de limbă sunt din Bihor.

Vedându-se ajuns în neputința de a mai sta la cârmă, ministrul președinte Tisza s'a dus er la Viena și, cerând o audiență la Maj. Sa, i-a raportat asupra situațiunii și a prezentat monarhului demisiunea întregului ministeriu. Maj. Sa a primit-o. Conte Tisza a recomandat de urmaș al său pe contele Iuliu Andrassy, care va merge Sâmbătă la Viena și probabil, că în acea zi se va da însărcinarea de a forma noul cabinet.

Nu se știe cum îi va succede contelui Andrassy a rezolva criza politică. Asupra unui lucru însă toți sunt de acord: criza nu se va pute înlătura alt-fel, decât prin formarea unui ministeriu de coalițiune. Se vor face încercări spre a se uni toate acele grupuri, cari stau pe baza pactului de la 1867. Greutatea stă însă în a contopi într-o majoritate partidul liberal și partidul poporal, apoi noul partid banian, (care urmărește teritoriu vamal independent) pe baza unui program practic și realizabil în împrejurările actuale.

În cercurile politice din Budapesta s'a luat în combinațiune următoarea listă: ministru-președinte contele Iuliu Andrassy; ministru de interne br. Desid. Banffy (!); justiție I. Justh; finanțe secretarul Al. Popovits; agricultură Ign. Daranyi; culte și instrucțiune publică I. Wlasics; comerț contele T. Batthyany; honveți generalul Ronai Horvath Benő; ministru a latere contele I. Zichy sau contele Aladar Zichy; ministru croat Josipovich. President al camerei I. Gulner, vice-presidentul Bela Barabas și contele Hadik. Firesce, lista această nu e definitivă, căci se mai vorbește, că viitorul ministru președinte ar fi Wekerle.

Intr'aceea prin cercurile politice budapestane se colportază o scire senzațională. Se zice anume, că Majestatea Sa monarhul va veni la Budapesta și va aduce cu sine și pe moștenitorul de tron Francisc Ferdinand. Monarhul se fi zis: „E vorba de viitorul întregii monarhii, și moștenitorul de tron încă trebuie să aibă cuvânt”. Organul partidului poporal spune, că mulți dau o explicație posomorită călătoriei arhiducelui Francisc Ferdinand la Budapesta. Se crede, că Majestatea Sa ar avea intenția de a abdice la tron și a da

puterea în mâinile unei forțe mai tinere, care nu e legată în nici o privință prin promisiuni.

Duminecă s'a ținut la Iași o mare întrunire a partizanilor noului guvern român, la care d-l Gr. G. Cantacuzino, noul ministru-președinte, a dat cetire programului guvernului român. Prima grijă a partidului conservator, a zis d-l Cantacuzino, se îndreaptă către țeranul român, la întărirea neamului prin ridicarea nivelului economic, moral și intelectual al plugarului român. Pentru a pute ajunge acest scop guvernul va căuta să ducă în deplinire două măsuri importante, și anume: Asigurarea generală și permanentă a muncitorimei și cumpărarea de moșii de către stat pentru a fi revândute în loturi la țeran. Guvernul va schimba legea sanitară, va crea școli și biserici nouă, va înmulți institutele de credit și societățile cooperative și va crea muntele de pietate. Pentru a pute esploata mai bine bogățiile țării, guvernul va schimba legea minelor și va ridica industria petrolului. Inamovibilitatea funcționarilor trebuie să se estindă și asupra judecătorilor de instrucțiune, er codul civil, codul penal, legea silvicolă și legea comunală trebuie schimbate. În fine guvernul se va îngriji de dezvoltarea armatei române și va acorda locuitorilor din Dobrogea drepturile constituționale de cari se bucură ceilalți locuitori ai României.

Alegerile dietale

S'au început azi săptămâna (26 Ian.) și se vor încheia la 4 Februarie st. n. Despre rezultatul lor vorbim și la alt loc al numărului nostru de azi. Aici constatăm numai, că alegerile acestea au fost un adevărat desastru pentru partidul liberal guvernamental și pentru guvernul Tisza și o victorie în cele mai multe pentru partidele opoziționale aliate, în deosebi însă pentru partidul lui Kossuth, care a câștigat încă odată pe atâtea mandate de cum avea în dieta trecută. Au fost aleși peste 160 de deputați independenți koșutiști, er partidul liberal numai cu mare greutate a putut să ajungă a fi stăpân pe 150 cercuri electorale din peste 400.

Dintre candidații români ce i-a pus »comitetul electoral« central ales în adunarea activistă din Sibiu de la 10 Ianuarie, au reușit să fie aleși următorii: Dr. A.

Vlad (Orăștie), Dr. I. Suci (Boroșineu); protopopul Vas. Damian (Baia-de-Criș), Dr. Ștefan C. Pop (Șiria), Dr. Teodor Mihali (Ileanda-mare), Dr. Aurel Novac (Sasca montană), Dr. Nic. Comșa (Cristian, comit. Sibiu), Adecă 7 inși.

I. Russu-Șirianu (la Chișineu) și George Pop de Băsești (Cehul-Silvaniei) sunt în balotagiu, — adecă neîntrunind majoritate absolută, se va face alegere nouă. Ambii au de contrari, candidații de ai guvernului.

N'au fost aleși: Dr. V. Lucaci (la Șomcuta-mare și Nădlac), Dr. Vaida-Voevod (la Ighiu), Dr. I. Maniu (Vințul-de-jos), Dr. Oct. Vasu (Arpașul-de-jos), Dr. Șenchea (Făgăraș), Dr. Gavr. Suci (Hațeg), Dr. A. Vlad (Dobra și Radna), Dr. A. Cosma (Oena-Sibiului), G. Breban (Ciacova), Dr. A. Munteanu (Făget), Dr. Liviu Bran de Lemenyi (Sebeșul-săseș) Dr. Chirtop (Trascau), Dr. G. Adam (Becicherecul-mic). Dr. Grozda (Iosășel), Dr. Olteanu (Moravița), Pepa (Rittberg).

Români cu program guvernamental au fost aleși: Petru Mihali (Șugag), Pachomie Avramescu (Bocșa-mont.), G. Serb (Zorlenții-mari), I. Ciocan (Năsăud), D. Dragonescu (Recaș), Dr. N. Șerban (Arpaș), I. Buteanu (Beiuș), Ales. Papp (Lăpușul-ung.)

Dintre Slovaci a fost ales naționalistul Milan Hodja (Tulpin).

Dintre Șerbi Liubomir Iacovici (T. Becse).

Dintre Sași, au fost aleși 12 deputați, — toți însă în partidul guvernului.

Mișcarea revoluționară în Rusia.

Strîmtorarea în care se află acum guvernul rusesc, în urma pierderii Port-Arthurului și a greutăților ce le are cu războiul din Asia răsăritenă, au folosit-o elementele nemulțumite din marele imperiu, spre a începe o mișcare revoluționară.

Mișcarea această este sprijinită cu mare putere din străinătate de foile liberale, mai ales de cele jidovesci care pörta în mână nu atât libertatea poporului rusesc, ci firesce drepturile cetățenești, pe cari nădăjduesc a-le störce pe sēma celor 4 milioane de jidovi din Rusia. S'au început chiar subscripțiuni de bani și ziarul »Courrier Europeen« din Paris ni-a trimis până și aici la Brașov o listă de subscripție cu rugămintea de a da bani pentru sprijinirea comitetelor revoluționare din Rusia.

Despre ciocnirea mulțimei de lucrători de pe la fabrici cu armata pe strățile Petersburgului, ciocnire în care și-au per-

dut viața mulți lucrători, s'a raportat în foia noastră.

Sē vedem acum ce s'a mai întâmplat de atunci.

În Polonia rusescă a izbucnit de asemenea greva lucrătorilor. În orașul Varșovia de câteva zile ține lupta între lucrători și soldați. Aici lucrătorii sunt înarmați și trag în carne vie, așa că mai mulți soldați au căzut de glonțele celor revoltați. Tot așa stau lucrurile și în alte câteva orașe din Polonia.

În Petersburg guvernorul Trepov lucrează cu mână de fer la suprimarea revoltei. Lucrătorii au intrat mai toți la fabrici și au reluat lucrările. Se svonesce, că nisce făptuitori necunoscuți ar fi aruncat o bombă în grădina palatului lui Trepov, care a explodat, însă n'a făcut stricăciuni. Se mai svonesce, că ar fi fost arestați trei indiviți cari au intrat la Tarskoe Selo cu gândul să omöre pe Țarul.

Firesce, scirile acestea trebuie cernute și credute numai cu rezervă, pentru-că fantasia reporterilor iscodesce multe minunății.

Între cei arestați la Petersburg se află și scriitorul de novele Maxim Gorki, despre care se svonesce, că va fi condamnat la spânzurătoare. În toate țările s'au adunat scriitorii și au luat hotăriri să adreseze rugăminte și proteste la Petersburg, ca să-l scape pe Gorki.

Un jurnalist american a cerut audiență de la marele duce Vladimir, întrebându-l despre revoluție. Vladimir a răspuns următoarele:

Autoritățile n'au avut încotro și au trebuit să dea ordin ca să se tragă în mulțime. Soldații și-au făcut datoria. S'a scris prin jurnale, că unii soldați n'ar fi vrut să pucce. Aici Vladimir a dat cu pumnul în masă și a zis: Asta-i o minciună sfruntată. De asemenea este minciună și aceea, că mulțimea n'ar fi fost provocată să se împrăscie înainte de a se da foc. Înainte de fie-care salvă s'a dat de trei ori semnalul de gornă, pe care semnal în Rusia totă lumea îl cunoșce. Despre aceea, ca țarul se fi de poporul constituit, nu pöte să fie nici vorbă. Poporul încă nu e copt pentru așa ceva. Țarul se hotărise să sancționeze câte-va reforme, acum însă gria lui cea mai de frunte este să suprime mișcarea revoluționară. Étă de ce Țarul—deși cu inima îndurerată — a aprobat acțiunea militară contra revoltanților. Încât pentru popa Gapon, zice Vladimir, se vede că a fugit în străinătate prin Finlanda. Este om fanatic și mare orator, de altmintrea însă n'are capabilitatea de a organiza și conduce o revoluțiune.

— Ia-mă și pe mine tată. Hm—m—m.
— Și io, și io.
— Ei, ce vi-am spus odată? Copii rēi ce sunteți! Vreți să vē aduc pe sfintu Nicolae?
— Tăceți, că decă veți fi buni, v-a face mama prăjituri la Rusalii.
— Cu compot de smēură?
— Pățintă cu me—e—e?
— Cu smeură și cu mere, numai să fiți ascultători și buni și sēra să vē rugați frumos.
— Mult e până la Rusalii?
— Numai mēne mai e. Poimēne sunt Rusaliiile.
— U-usalilili... Pățintă cu me—e...

Vēnturile, cari aduc răcorile preste holde au mai răcorit și gândurile popii, căci prea erau înfērbântate și se încurcaseră, de nu le mai afla popa rostul.
Aurel scie, că și-a pierdut locul ce-l avuse în cancelaria unui avocat, care-i dădea două-șeci și cinci de florini la lună și se rōgă să-i trimită cinci-spre-șeci florini, ca să aibă cu ce trăi până când își va afla iară vre-un loc.

Dōmne, cum nu i-ar trimite cu tot sufletul! Dar de unde?... Înainte de Paști i-a trimis treișeci de florini pentru didacțiu. Bine, că atunci a vindut pe murgă și a putut face bani. Dēr acum? Purceiiăș-

tia nu au preț încă. Apoi rămāne gol, ca napu, numai cu găinile în ocol. Dēr vine plata porției. Dēr la iarnă din ce dracu — dōmne iartă-mē — să mai faci bani?
Și totuși! Pe Aurel nu îl pöte lăsa fără un crucer. În trebuie mēncare, îi trebuie să plătēscă o cameră. Din ce? Fără bani e de perit.

Dēr dōră-dōră... Miercuri a fost tîrgul la Cremenea. Vor mai fi făcut omenii bănișori. Da, da... Căci dōră în sat și între omeni nu ești în codru, ca să n'ai tu cătră cine te întörce cu vorba!

Catița Cociului a vëndut găsece Mercuri și ar putē să plătēscă florinul, cu care e datōre. Alecsa a dus bucate și ar putē și el să plătēscă. Ar fi cinci florini. Apoi Petre Sumānaru și Ianu... Popa îi numēră în gând pe toți, de la cari ar avē să capete bani. Ar fi ei destui, dēr cum să poți scōte de la toți de odată? Acum totuși, barem cei cinci-spre-șeci florini să iasă, ori chiar și numai doispreșeci, căci din cât nu s'ar ajunge va mai lua împrumut și el. Ce să facă?

Popa mai merge până la marginea holdei, rupe vre-o trei spice, ca să-i aducă acasă de arătare și se întörce spre sat, socotindu-și din nou datașii și că de la cine ar putea să capete împrumut, decă nu i-s'ar ajunge ce va scōte de la datașii.

— — — — —
Când ciurda vine pe uliță în jos ridicând colbul mai sus decât casele, vine și popa pe supt grădini. Peutēsa îl așteptă cu cina gata: salată dubită cu slānină friptă și cu carne de porc, și găluște cu brānză.
După cină popa își despovorēză inima.

— Dragă, a vinit scrisōre de la Aurel. Scie, că nu mai e în cancelarie la avocatul lui de mai nainte și cere să-i trimitem bani, cinci-spre-șeci florini. Dar iată-o, citește.

— Când am vinit din grădină pentru ce ai tăcut cu ea?

— Lasă-mē. Mē năpădiseră gândurile și nu sejam de unde să fac atāția bani.

— Dar acum scii?

— M'oi duce prin sat și dōră voi putea să fac ceva. Alaltāieri a fost tîrg mare și omenii au făcut bani. M'oi duce pe la cari imi sunt datori și dōră-dōră...

— „Dōră“ e fata dracului. Scii cât de anevoie se scot bani la omeni.

— Apoi — ce a da Dumneșeu!

Popa își ia iarăși bota de după ușe, își îndesă pe cap pālăria de paie cu gardin late și plēcă în sat. În vremea asta omenii sunt veniți de la cāmp și-i poți afla pe acasă.

— Catiță!... Catiță!... Catiță-ă!...

Nu răspunde nimeni. Dēr se desohide ușa casei și ese o fetiță cu un copil în brațe.

— Nu-i acasă mama. S'o dus în vecini după aluat, că vrea să cocă mēne.

— Dute, fătu-meu, și o chiamă.

Dēr Catița vine nechemată.

— Bună sēra, domnule părinte.

— Sara bună. Da ce mai faci?

— Da iacă și eu, ca o femeie singură cu copiii āștia după mine.

— Numa sînătate să fie!

— Mulțămesc dumnitale... Da să faci bine să ierți de zlotu ceta, că nu ți l'am dus până amu. Ba cu lucru, ba cu pruncii nici nu sciu cum trece ziua. Dar decă te-o adus Dumneșeu, stai că ți-l dau.

Cāt ai clipi dōuș-tri, Catița Cociului fotră în casă și se si întörce cu zlotul.

— Placă, domnule părinte. Și să fii bun iertător, că n'am putut împlini mai de mult, dusă cum s'ar fi cădut.

— Iertăciune, Catiță. Sē mē crești, că așa imi priude de bine chiar amu, ca altă dată șeci zloți. Mă ajung și pe mine lipsele utoeri. Copii acasă, copil la școlă! Tot omu scie greutățile lui. Nōpțe bună să deie Dumneșeu!

— Nōpțe bună, domnule părinte.

De aci popa o ia pe uliță în jos și stă la Alexa.

— Hoi Alexă! Alexă!

In Moscva s'au afişat nise placate de către generalul Rochnet, în cari se afirmă, că Japoneseii ar fi organizat mişcarea revoluţionară în Rusia cu bani englezesci. In Varşovia consulul engles era să fie călcat de caii cazacilor. Tóte acestea au servit ca pricină între cele două mari puteri, şi între Londra şi Petersburg s'au schimbat note telegrafice în privinţa acesteia, împacându-se lucrurile.

Socialiştii din Paris, Berlin, Roma şi din alte oraşe, au ţinut adunări de protestare contra guvernului rusesc. Eşind de la adunări, au vrut în mai multe din oraşele de mai sus să facă demonstraţiuni pe la ambasadatele rusesci. Poliţia însă a împedecat acosta şi s'au produs ciocniri între poliţişti şi socialişti, răbindu-se mai mulţi.

Résboiul ruso-japoneş.

Pe câmpul de résboi din Manchuria s'a întâmplat zilele trecute un eveniment însemnat.

Aripa dréptă rusescă, adecă armata condusă de generalul *Gripenberg*, a voit să impresore aripa stângă japoneşă. Spre scopul acesta *Gripenberg* a început la 26 Ianuarie atacul pentru a cuceri poziţiunea inimicului dela Sandepu. După lupte de două zile, Ruşii au cucerit mai multe poziţiuni japoneşe din jur de Sandepu, a treia zi însă fură siliţi a-se retrage, căci Japoneseii primiră ajutoré însemnate şi au respins armata lui *Gripenberg* pe malul drept al fluviului Hun.

In lupta această armata japoneşă a fost condusă de generalul *Oku* şi trupele cari îi sosiră în ajutor erau trupe din armata lui *Nogi*. Japoneseii au trecut apoi din apărare la atac, tocmai așa cum s'a întâmplat în lupta de la *Yantai*, ameninţând acum cu impresurare aripa dréptă rusescă. Probabil, că în urma acesteia va intra în actiune întreaga armată japoneşă şi se va desfășura apoi lupta cea mai mare din résboiul actual.

Dăm aici câteva aménunte:

Diarul „*Narodni*“ din Praga află din Petersburg, după sciri sosite de pe teatrul résboiului, că lupta dintre trupele generalului *Gripenberg* şi Japonesei a fost teribilă. Ruşii ar fi pierdut 10.000 de ómenî, Japoneseii peste 5000. Trei sute de Japonesei au fost făcuţi prizonieri.

Agentia „*Reuter*“ află din Tokio, că acolo se crede, că poziţiunea rusă este

slăbită mult după pierderile de la Heikotai şi este, deci, probabil că Ruşii vor trebui să facă o simţitoare schimbare de front Fortificaţiile de la Heikotai sunt réu păgubite. Mulţi japoneşi ocupă acum tranşeele rusesci, de óre-ce terenul este îngheţat şi este cu neputinţă a se construi lucrări noué de apărare.

Kuropatkin telegrafiază cu data de 29 Ianuarie: Pierderile Japoneseilor sunt forţe considerabile. Pe mulţi din ei infanteria i-a ucis cu baioneta, cavaleria cu sabia. Numérul prizonierilor japoneşi trece peste 300. Atacul Japoneseilor nu e decis. Trupele de la aripa dréptă ţin ocupat un sat. Japoneseii au încercat în două rânduri să recucerescă *Baitaitse*, însă au fost respinşi. Artileria noastră a bombardat cu succes *Sandepu*, unde se află mulţi Japonesei.

Generalul *Gripenberg* anunţă, că în séra zilei de 28 Ianuarie. Japoneseii au réinoit atacul contra unei colóne din aripa dréptă. Până la miezul nopţii Ruşii au respins patru atacuri.

Din cartierul generalului *Oku* se anunţă, că după-ce Ruşii s'au retras pe malul drept al fluviului Hun, Japoneseii au continuat să puse asupra inimicului pe întreaga linie. Japoneseii au de gând să impresure aripa dréptă rusescă.

O versiune sensaţională asupra capitulării Port Arthurului.

Correspondentul din *Peking* al diarului „*Times*“ dă asupra stărei de lucruri la *Port-Arthur*, în momentul capitulării, detalii sensaţionale, menite să schimbe opiniunea de până acum asupra generalului *Stössel* şi a energiei apărătorilor.

Garnisóna, spune el, nu era epuizată, nici redusă pe punctul de a nu mai pute lupta. Medicul şef rus *Babachof* evalua forţa garnisónei la 25.000 de ómenî, dintre cari 20.000 de bolnavi. In momentul când se discuta causele capitulării, generalul *Stössel* fixa numai la 4000 de ómenî numărul validilor. Cu tóte acestea nu s'au găsit în spitale de cât 14.000 de bolnavi, dintre cari mulţi nu páreau de cât puțin indispuşi; în numărul acestor din urmă erau mai mulţi ofiteri, proporţional.

Muniţiunile nu lipsiau, căci în ultimete zile de luptă, apărătorii fortăreţei trăgeau în aer ca să ardă cartuşele; acesta a fost pentru Japonesei indiciul că fortăreţa se va preda. Un mare număr de muniţiuni au fost înecate, şi o magazie, cea mai principală, a fost predată plină Japoneseilor.

Rémăsese provisiuni pentru trei luni, dintre cari 6000 de tone de făină, cea mai mare parte adusă de curénd de vaporul

King-Arthur; două mii de cai în bună stare şi cari ar fi putut fi mâncaţi, şampanie, vin şi vutcă. Marea putea să le furnizeze pesci şi serviciul joncelor n'a fost întrerupt un singur moment; sosiau până în momentul din urmă, cam vre-o cincideci pe zi.

Frigul nu era mare, trupele nu erau lipsite nici de vestminte căldurose, nici de cărbuni din cari s'au găsit în magazii 70.000 de tone; casele nu erau tóte distruse şi erau locuri apărute de bombardare.

Correspondentul engles conchide din această expunere, evident parţială, că generalul *Stössel* a capitulat prea curénd şi că se simţia incapabil de a continua apărarea din cauza lipsei generalului *Kondrarenko*, în sfîrşit că alături de trupe admirabile se găseau ofiteri puțin consciinşiosi şi mai simţitori la lipsa confortului, decât la lipsă de muniţiuni.

SCIRILE ZILEI.

— 20 Ianuarie v.

Mult regretata dómna *Maria Steriu* n. *Diamandi* a lăsat pentru masa studenţilor români din *Braşov* suma de 1000 (una mie) de coróne. Odihnescă în pace generósa donatore, ér intristata familie primescă sincerele noastre condolenţe. — *Direcţiunea şcolélor med. i gr. or. române din Braşov.*

Immorméntarea s'a făcut adî la órele 3 p. m. în cimiteriul din *Gróveri*. Prohodul s'a oficiat în biserica din cetate de către domni protopop *Baiulescu* şi *Voina*, párintele *Saftu* şi diaconul *Prîşcu*. Párintele *Baiulescu* a rostit o cuvîntare petróndetóre. Numérose cununî împodobiau cosciugul, ér altele erau duse pe un dric separat. Răspunsurile le-a executat corul mixt al bisericei *Sf. Nicolae* sub conducerea d-lui *G. Dima*. A asistat un public forţe numeros, precum şi elevii şcolélor secundare române. Patru fii şi o fiică, d-na *Tarczay*, au însoţit rămăşitele pámentesci ale defunctei la ultimul locaş.

»Clubul român« din *Viena* şi-a ţinut adunarea generală anuală în 27 Ianuarie 1905 st. n. şi s'a ales noul comitet în următorul mod: president d-l inginer *Teofil Popovici*; vicepres. d-l *George Vilencu*; secretar I d-l *Horia Petra-Petrescu* stud. fil.; secretar II d-l *Sev. Zugrav* funcţionar; cassar d-l *Nicolau Iliş* controlor postal; controlor d-l *Vasile Reus* de *Mirza* stud. ing.; ér în comitet sunt aleşi: d-l *Dr. Marius Sturdza*, d-l *George Stefani* comerçant, *Valeriu Corţar* electrotehnic, *Mihaiú Radu*, *Ionel Iosopescu* stud. silvic şi d-l *P. Balan* în comisia revédetóre sunt aleşi: d-l *Dr. Lazar Popovici*, d-l *Ioachim Lazar* şi d-l *Nico Mintencu*.

O serbare şcolară. La 18 Ianuarie st. v., liceul „*Lazăr*“ din *Bucuresci* a ser-

bat a patru-deci şi cincina aniversare de la înfiinţarea şcoléi, în 1859. Micuţul gimnasiu de atunci a crescut, din an în an, până să ajungă, astăzi, unul din cele mai însemnate aşedáminte culturale românesci, ér această înălţare se datoresce corpului său profesoral, care a numérat, printre membrii săi, intelectuali distinşi ca répoşaţii *Ştefan C. Mihăilescu*, *Angel Demetriescu*, *Gion*, *C. D. Georgian*... Serbarea s'a început cu îndatinatul serviciu religios — la biserica *Sf. Ilie* din *Goacanî* — unde a cântat un magnific cor sub direcţiunea neîntrecutului în hárnicie maestru *I. Costescu* o musică religioasă compusă de domnia sa cu superior talent. Apoi, în localul şcoléi, în sala de gimnastică, solemnitatea s'a urmat deschidéndu-se cu o substanţială cuvéntare plină de idei generóse, ţinută de eruditul profesor, director al liceului, domnul *Marin Dumitrescu*. După aceea, tînérul invétat, profesor de matematică, d-l *Bogdan*, şi-a dezvoltat o conferenţă: Adevérul în evoluţiunea culturală a omenirii. S'au audît pentru întâiaş dată la noi, la o serbátóre şcolară, lucruri mai înalte spuse cu cea mai perfectă simplicitate şi limpedime. In sfîrşit, festivalul s'a încheiat cu musică şi cu admirabile jocuri gimnastice rénduite şi diriguite de d-l *D. Ionescu*.

Jubileul unui oficial de postă. D-l *Iosif Baczoni*, oficial telegrafo-postal din *Braşov*, şi-a serbat jubileul de 25 ani de serviciu. Colegii lui i-au dat din acest incident un banchet.

Bucuria fraţilor noştri din *Macedonia*. In mijlocul unei părţi a Românilor macedoneni, cari au să sufere atât de multe persecuţiuni din partea Grecilor, cari îşi puseră de gând să le răpescă limba strămoşescă chiar de lângă sfântul altar, astăzi domnesce mare bucurie şi mulţumire sufletescă, căci începénd cu septémána trecută se ţine zi de zi în capela românescă din *Monastir* serviciul dumnezeesc în limba românescă. Dumineca trecută s'a ţinut — precum se anunţă din *Constantinopol* — o festivitate rară bisericescă în capela din *Monastir*, la care au luat parte vr'o 1000 de credincioşi români în frunte cu consulul românesc şi cu inspectorul şcolélor românesci din *Macedonia*. Grecii, cari voiau să strice această serbare frumósă, au fost împedecaţi în propusul lor de către autorităţile turcesci, cari îşi dau cea mai mare silinţă, ca să apere pe Români în contra intririlor duşmánoşe ale Grecotelor. Să fie într'un ceas bun!

Cu privire la petrecerea tinerimei noastre, ce se va ţine Duminecă séra (5 Febr. n.) în sala *Redutei* oraşenesci, primim spre publicare din partea comitetului aranjator urmátórele rânduri: »Numai puţine zile ne mai despart de petrecerea de Duminecă, ce o aranjăm cu scop de a întruni în această séra Româniméa din *Braşov-Cetate*, *Scheiú*, *Braşovul-vechiú* şi din împrejurime la o adevérată petrecere românescă. In vederea acestei petreceri s'au făcut tóte pregătirile necesare de către comitetul aranjator şi, precum aflăm cu bucurie, un număr mare de Români

— Hoi!
— Sara bună să deie Dumneşeu.
— Sara bună, domnule párinte. De, ia poftim până în casă. Sciu că-i fi venit după grişarii ceia. Amu drept, că e şi cam demult, de când li-o fost terminu. Apoi ce să facem? Mi-i mai ierta domnule párinte, că şi greşim câte odată. Dér amu chiar o dat Dumneşeu de mi-se nimerese. Iată-i: un zlot, doi zloti. trei zloti, patru zloti. Patru zloti buni o fost domnule párinte? Că n'aş vrea să te smintescă nici pe dumneata, nici pe mine... Şi mulţam, domnule párinte de omenie, că m'ai aşteptat destul. Da las, că sciu şi eu ce se cade. Pe Duminecă ai de la mine un căsuţ frumos prospét... Unde eşti tu Ană? Ai pe aci un caş frumos? Ia, cată unna şi îl dá lui Iosif, ca să-l ducă la dómna preutésă, că a face óre-ce cu el la pruncuţi de *Rusalii*... Şi îţi mulţam, domnule párinte. Dumneşeu să te alduiască.
Dumneşeu să te ţie şi pe dumniata şi eu încă îţi mulţam. Nópte bună!
— Nópte usórá.

La *Alexa* nu avuse multă nădejde popa, pentru-că il scia că e sgárcitul satului. Fără bani nu e nici odată, dér ţine de ei ca ferul. Amu se vede, că a apucat de a béut atare îngbiţitură, că decă bea cât de cât, se mai slobóde şi la vorbă şi la pungă.
Popa merge mai departe pe uliţă în jos şi decă n'ar fi în uliţă, dórá ar juca de bucurie.
Decă ar căpéta de la *Petre Sumánsu* trei-spre-dece şi de la *Iancu* doi, ar fi douăzeci, şi de la *Mándru* trei, şi cu patru de la *Paşca* ar fi douăzeci şi şépte, şi cu doi de la *Dreana Ciuntului*, şi cu un zlot şi cincî pişule de la *Lupu*. Dar apoi de la cei-lalti! Dér scie el bine, că de la toţi nu va căpéta. Ei, de ar avé numai noroc la *Sumánsu*.
— Dumneşeu sporéscă laptele! Dară *Petre* pe acasă-ţi-l, Docă?
— Paci-s şi eu. Cu ce vè putem slugători, domnule párinte?
— Vinii, dórá mi-ai puté da grişarii ceia, ce mi-ar fi tare sorgă de ei.

— Vai Dómne, că decă i-aş avé, n'aş aştepta eu să ostáneşti dumniata după ei, că sciu eu ce-i omenia. D'apoi nise grişáraşii, ce am făcut la tîrg i am băgat în doi vişei că n'am scăpat de cumátru meu. Numa tot nu-mi dádea pace, ci să-i cumpér doi vişei, ca să-mi ţină în parte.
— Să ai noroc la ei. Dar mai adă-ţi aminte şi de mine... Decă ni-ai puté face barem óre-ce din ei.
— N'am domnule párinte. Bate-mé dómne de am, dórá nici de sare. Nu sciu cu ce a cóce muieréa mâne.
— Nu te jura *Petre*. Decă nu mi-ar fi sorgă şi mie, nu i-aş cere.
— Cred, cred. Şi cunosc adevérat că m'ai aşteptat destul. Da tomna amu nu mi-se lovesce nici cum. Ii face bine şi mi-i mai ierta până oiú puté face iară o doi grişari.
— Te-oi ierta. Dară amu mi-ar fi prins tare bine. Nópte bună!
— Nópte bună, domnule párinte.
De aci încolo s'a curmat norocul popii în sara asta. *Iancu* e dus la lucru în Po-

nor şi nu vine până Duminecă. Mándru: ba técă, ba pungă, că n'are şi n'are. De unde nu-i nici Dumneşeu nu ia. *Dreana Ciuntului* a dis, că i-a aduce la diminéţă. *Lupu* n'are. Savu *Diacului* n'are. N'are niméni.
Din ferestriile mici se aruncă zări slabe de lumină peste uliţă. De câte ori iese popa din umbră şi trece prin o zare, i-se luminează faţa albă şi îngándurată. De nu l'ar cunosce după haine, ar gândi cine îl vede că e strigoii atáta-i este de albă faţa. Cum merge de alungul uliţii, cáinii latrá după dónsul, câte-o ferestrá se deschide şi câte un cap se ivesce ca să vadă de ce latrá cáinii?
Ii vine în minte popii, ca să între şi pe la *Solomon* şi apucă spre uliţa „din dos“.
— *Solomóne!*
— Cine mă strigă?
— Io-s. Vină şi mă apérá de cáne.
— Domnu párinte?... Sara buna. Da ce vénturi te aduce pe la noi așa târdiup

Sirolin — Cei mai excelenţi profesori şi medici îl recomandă ca remediu cu efect contra morburilor de plumăni, afecţiunilor organelor de respiraţie, precum: bronchită cronică, tusă convulsivă, şi mai ales este recomandat Convalescentilor după influenţá. — Sirolinul promovează apetitul şi face să crească greutatea corpului, depártéza tusa şi flegmă şi face să încetéz asadura de nópte. — Din cauza mirosului şi gustului său plăut este luat cu plăcere şi de copii. In farmaciú se capéta în sticle de 4 cor. Să fim atenţi, ca fie-care sticlă să fie provédutá cu firma de mai jos
F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică Basel (Şviţera).

din toate păturile sociale își vor da în séra această întâlnire. Insufletirea e atât de mare, încât mai multe dămne și domnișore vor veni în séra aceasta îmbrăcate în frumosul costum național românesc. Programa producțiunii, care se va ține la mese înținse, conține aproape numai cântece românești, compuse de d-nii G. Dima, I. Vidu, T. Flondor și T. Popovici. Pe lângă aceste cântece vor delecta publicul cu declamațiunile alese artistului nostru dramatic d-l Zacharie Bârșan și cunoscutul nostru declamator comic d-l Ilie Savu, ér d-l St. Voicu absolvent al conservatorului din București, va cânta un frumos concert pe vióră. După producțiune urméză apoi joc și petrecere românescă până în zorile dimineței.

„Invitări speciale nu s'au trimis, și pentru aceea rugăm din nou pe această cale pe tóte Românii și pe toți Românii de bine din Brașov și împrejurime, să-și dea întâlnire Duminecă séra în sala „Redutei“. Intrarea de persoană este 1 cor. Programa producțiunii și a jocurilor se va împărți séra în sală. Bilete se află de vânzare până Duminecă la cashierul comitetului aranjator d-l inv. D. Marcea. ér în séra petrecerii începénd de la 7 óre la cassă. Inceputul petrecerii precis la 8 óre.“

In numele comitetului aranjator: Dr. C. Lucea, V. Branisce, D. Marcea, N. Oancea jun., I. Muráriu, I. Fricu, S. Roșca.

Un revoluționar rus în Budapesta. Pe la inceputul lui Ianuarie un revoluționar din Rusia cu numele Dr. Mich. Moskovsky călătorind la Paris, s'a oprit în Budapesta, unde a făcut cunosctință cu un domn cu numele Szombatos Elemer. Acesta a spus înainte, că la 21 Ianuarie va fi o di epocală pentru mișcarea revoluționară din Rusia. Szombatos își descrie conversația în numărul cel mai recent din „Br. Lapok“. Éta ce a dis între altele Moskovsky:

„Poporul din Rusia este pregătit pentru revoluție. Vor începe industria și vor continua funcționarii, dér și țeranii încă sunt organizați pentru marele scop. Jidovii au făcut servicii uriașe mișcării revoluționare. Ei sunt mijlocitorii între elementul revoluționarei din oraș și între țerani și au pregătit admirabil terenul. In fie-care guvernament sunt câte 2—3 orașe séu sate, unde se așteptă semnalul pentru revoluție. Nu trebuie de cât să strige o sută de ómeni într'un guvernament: Trăescă libertatea! Mórte Țarului! și tot poporul se va aduna sub drapelul roșu...“

Pentru incendiati din Câmpeii. Éat lista Românilor din Pittsburg (America), carí au contribuit pentru incendiati din Câmpeii și despre care am făcut amintire în numărul trecut al fóiei noastre: Silviu Nicórá, 10 cor. Ilie Márșin, 2 50 b. Ioan Onic Varga, 1 cor. 25 b. Ioan Varga junior, 2 cor. Vasilie Vlăduțiu, 2 cor. 50 b. Ioan A. Varga, 2 cor. 50 b. Ioan Tomuția, 1 cor. 25 b. Gligor Bartusiu, 2 cor. 50 b. Ilie Milca, 2 cor. 50 b. Petru Păcurariu 2 c. 25 b. George Canahai, 1 cor. 25 b. Ioan Cerghisan, 2 cor. 50 b. Vasilie Pop, 1 cor. 25 b. Aron Suci, 50 b. Dumitru Simioșan, 2 cor. 50 b. Alexandru Bucur, 2 cor. 50 b.

Nicolae Bozoșan, 2 cor. 50 b. Ioan Bozoșan, 1 cor. 25 b. Gavril Mihail, 1 cor. 25 b. Ilie Bania, 1 cor. 25 b. Nicolae Gherghel, 1 cor. 25 b. Tatiana Gherghel, 1 cor. 25 b. Cornelia Gherghel, 50 b. Vasilie Bozoșan 1 cor. Ioan Stanciu, 1 cor. 25 b. Damian Nicolau, 1 cor. 25 b. Ironim Roman, 1 cor. 25 b. Vichente Savu, 1 cor. 25 b. Gligor Armeanu, 1 cor. 25 b. Vasilie Banciu, 1 cor. 25 b. Raimond Hofen, 2 cor. 50 b. C. M. Cubison, 2 cor. 50 b.

»Reuniunea de lectură română« din Timișóra va ține Duminecă în 5 Febr. n. d. a. la órele 4 adunarea sa generală în localul reuniunii.

Spargere la o percepție. Alaltăeri nópte nisce făptuitorii necunoscti au spart două casse de fier de la percepția de dare din Zălau (Sélagiu) furând 70,000 coróne.

Reuniunea de cetire și cântări din Șoimuș, comitatul Sélagiului (lângă Jibou) va aranja la 5 Februarie o serată declamatorică-teatrală urmată de dans în sala școlei conf. gr. cat. în beneficiul reuniunii. Cu acesta ocașiune 11 tineri vor juca »Bătuta«, »Călușerul« și »Romanul«. Programul are 14 puncte: coruri, declamațiuni și »Cinel-Cinel« de Alecsandri.

In părțile Sélagiului asemenea serate sunt ceva nou și așteptăm că după-ce vor prinde rădăcini și se vor generalisa, se vor elimina din program unele puncte cum sunt cele două: »A megfagyot gyermek« și »Az alispán«.

Un desertor rus. In Iași a fost arestat alaltăeri un anumit Pavel Petroff ofițer în armata rusescă, care dus la prefectura poliției a declarat, că mai bucuros vrea să-și sfârșescă viața într'o temniță românescă, decât să se lupte contra Japonasilor.

O invențiune folositoare. Invtătorul Iuliu Gabel din Budapesta a inventat un sistem nou de a învăța pe nesciutorii de carte in timp fórte scurt cetirea și scrierea. In 15 Ianuarie n. a ținut la Poju in vtătorul Gabel prelegeri de probă cu soldații analfabeți din Poju, în prezența a 120 ofițeri. Rezultatul a fost strălucit, 80 soldați analfabeți au învățat în 10—12 minute să cetescă un mare număr de litere și unele să le scrie. Colonelul de husari baron Wernhardt a multămit invtătorului Gabel pentru acest minunat sistem și maiorul Beaufort a dat ordin ca toți analfabeții din garnisiuna de Poju să fie instruiți după sistemul Gabel. In 24 Ianuarie invtătorul Gabel a ținut un curs de 16 óre în casarma arhiducelui Albrecht din Budapesta și din 9 analfabeți 7 au învățat perfect cetirea și scrierea. Succesul a fost și aci surprindător.

Cununie. D-l Michail Rednic, absolvt. de teologie, își va serba cununia la 7 Februarie a. c. cu d-șóra Gizela Marióra Demeter din Comárzana.

Invtătorii școlei rom. gr.-or din Zérnești, invită la producțiunea populară, ce o vor aranja Duminecă, în 23 Ianuarie v. (5 Febr. n.) 1905, în sala cea mare a Hotelului din Zérnești. Bilet de intrare:

Loc de ședut: I. 2 cor. II. 1 cor. 20 b., III. 1 cor., IV. 80 b. Loc de stat: 50 b. Galerie 40 bani. Pentru copii loc de stat 30 bani. Venitul curat este destinat spre scop filantropic. Inceputul la 7 1/2 óre séra. Contribuirii peste taxa de intrare se vor primi cu multumită și se vor publica pe cale diaristică. Bilete se pot cumpăra în právălia d-lui I. I. Comșia și séra la cassă, începénd de la 6 óre.

Programul Producțiunii: 1. Cuvént de deschidere. 2. »Haidetți frați...« cor în trei voci cu elevii școlei populare de repetiție. 3. »Țiganul tovarăș« de Th. Speranță, declam. 4. »Fetele casnice«, de T. Popovici, cor în 3 voci. 5. »Frumósa Irina«, de Șt. O. Iosif, declamațiune. 6. »Hora fetelor«, de Flechtenmacher, cor în 3 voci. 7. Teatru sátesc, jucat de elevi ai școlei de repet. »Mana vacilor«, comedie în 3 tablouri de Th. Speranță. După producțiune urméză petrecere și joc.

Iarna în Madrid. Cu deosebire în țérile sudice sufer mult ómenii de iarna grea din anul acesta. Fiind în locuințele din Madrid numai obiect de lux soba, încăldesc în ținétore de carbuni, cari abia dau căldura de două trei grade și folosese mai mult la încăldirea picioarelor. Locuitorii mai séraci umblă diua întrégă prin coridoarele calde ale ministerelor, parlamentului, poștei și alte edificii publice, mulți nefericitți însă nu pot ajunge nicăiri. La Madrid în prezent e frigul de — 9 grade C. De alt-fel și în alte părți ale Spaniei e tot cam așa temperatura. termometrul cade de multe ori la 12—16 grade. Numérul mortalității, care și de alt-fel este dublul celorlalte ora-e din Europa. In urma frigului se înmulțesc din di în di. In Madrid trăesc pe strade cam 10.000 persoane, cari în lipsă de aoperemént dorm în strade pe bănci, sub portale, prin spelunci ascunse, pe unde se și prăpădesc apoi. Locuri de refugii, susținute de particulari sunt destule, acolo pentru 10 centime capéta loc de dormit în nisce odăi murdare neîncăldite. Se înțelege, în ast-fel de locuri de pat nu póte fi vorbă, se întind toți pe jos cum pot. Consiliul orașului de când ține frigul mare ajută pe nefericitți așa, că a dat să se pună pe diferitele piețe sobe mari de carbuni și le încăldesc nóptea întrégă. O mulțime mare de cerșetori și vagabonđi sunt nóptea în jurul ástor cuptóre.

Tinerimea română de pe Tocile (Scheii) din Brașov aranjéză Duminecă în 30 Ian. v. (12 Febr. n.) 1905 o serată teatrală musicală, împreună cu dans, în sala hotelului Central Nr. 1. Inceputul la 7 1/2 séra. Corurile se dirigéză de d-l George Merchășan cantor. Intrarea: de persoană 1 cor. 20 b., de stud. 70 b. Venitul curat va fi alăturat la »Fondul pentru renovarea picturei din lăuntrul bisericei sf. Treimi de pe Tocile«. Ofertele marinimóse se primesc cu multumită și se vor publica prin diare. Bilete de intrare se pot capéta la domni: Eremias, Ciurcu, Casina română și séra la cassă.

Programa seratei: 1) Musică. 2) Sărmană frunđă, cor mixt de G. Dima. 3) La

bordei, cor mixt (6 voci) de G. Musicescu. 4) Tacii bárbate, cor mixt cu solo de sopran și tenor de I. Vidu. 5) Musică. 6) Teatru: »Agachi Flutur«, comedie în 3 acte cu cântece de V. Alexandri jucat de urmátórele persoane: d-nii N. Scurtu, N. Navrea, N. Bădițoiu, C. Bobancu, D. Gárnet, N. Ghirincea, B. Scurtu, d-șórele R. Tampa, E. Ghirincea, * * M. Jalea, d-nii V. Pitiș, N. Cristoloveanu, N. Pricu. Poftiți la bal, máști, tapițeri.

Din Noul-román ni-se trimite spre publicare o convocare pentru adunarea generală a reuniunii »Maica Domnului« a femeilor gr. cat. din acea comună. Adunarea este convocată pe 15 Februarie n. și convocarea este iscălită de Maria Bonca, presidentă și Al. Bugner secretar.

Fond de stipendii pentru vileri. Secretarul »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu«, d-l Vic. Tordășianu, cu considerare la daunele cauzate vilerilor noștri prin »filoxeră«, »peronospora« și alte flagele, ce amenință cu distrugere viile și cu ele și bunăstarea multor proprietari, și cu considerare la chemarea, ce și Reuniunea noastră agricolă o are de a afla căile și mijlócele de sanare, din prilegiul onomastice sale a pus temeiul unui fond cu 5 cor. din care să se dea la timpul séu un stipendiu unui tiner pentru a se desăvúrși în vieri. Tot d-sa din prilegiul împinirii aniversarului al 14-lea, de când ocupă postul de secretar al numitei Reuniunii, a mai dăruit aceluiasi fond 95 cor. ajungénd astfel fondul la 100 cor.

Al 61-lea! Cassariatul »Reuniunii române de înmormintare din Sibiiu« a plătit dílele aceste ajutorul statutar după repozatul membru Ioan Poplácean. fost díler. Acesta este cazul al 61-lea de mórte în sinul Reuniunii române de înmormintare.

Rectificare. In numărul trecut de Duminecă al »Gaz. Trans.« s'a amestecat la paginare din eróre sfirșitul articolului »Tutunul« cu sfirșitul articolului »Crescerea vițeilor«, producéndu-se o confusiune în text. Primul din aceste două articole il reproducem adi în întregime.

Convocare.

Pe baza hotăririi luate în ședința subsemnatei direcțiunii, ținute la data de jos, și în conformitate cu dispozițiunile §-lui 14 din statute, se convocă pin acesta

a V-a adunare generală ordinară a »Reuniunii române de înmormintare din Sibiiu«, pe Duminecă în 23 Ianuarie v. (5 Februarie n. a. c.) la óra 11 a. m. în localitățile »Reuniunii sodalilor români din Sibiiu« (strada Bruckenthal nr. 17, etagiu) cu urmátórea

Ordine de di: 1. Presentarea raportului general pe 1904. 2. Censurarea și aprobarea rațiociniilor pe 1904. 3. Eventualele propuneri independente. 4. Autenticarea sumarului adunării generale.— Inv

— Viu cu rugare Solomóne. Ascultami-i?

— Cum să nu te ascult domnu meu în ce m'ia fi cu putință?

— M'iar trebui nisce bani Solomóne, să-i trimit la prunc în Oradea Mare. M'iar trebui vre-o două-deci de zloți buni și nu-i am. Am umblat din casă în casă pe la cine am și eu nisce grițarași, da numa talerii ástia i-am putut capéta. Numa cincii taleri, și m'iar trebui o cincispre-dece—douăzeci. Solomóne am venit la dumniata că te sciu, că ai bani în tótă vremea pe lângă dumniata și cred, că m'ai puté prindori de amu pe apoi, dacá ai vrea. Fă bine Solomóne, că te-oi asculta și eu órecând și ț-i-oi fi mulțamitor.

— Da grea dare ai și dumneata cu domnișoru Aurel.

— Grea, grea. Dér părintele ce nu face pentru ai săi?

Tac améndoi. Solomon tușese și își chibzuesce vorba.

— Apoi nu sciu ce o fi domnule părinte, că n'am nici eu.

— Cine să aibă dară, decât nu-i avé d-ta?

— Hei! Amu nu-i cum era mai anțerț. Am ajuns vremuri slabe.

— Vremurile sunt invrinate și bune și rele. Fie vremurile cum or fi, numai ónenii cei buni să nu piară. Da spune

fără glumă, nu-mi poți face de rënd nici cum? Iți vënd pe Bujorița, numa imi caută bani. Scii că-i fel bun.

— Eu n'am la mine, până în diua voiú trece dealu până la vèru-meu în Căpruța, dóră va avé el.

— Fă ce-i puté Solomóne, că tare m'iar fi de sorgă.

— Om încerca, d-le părinte. Om încerca.

*

Silvia și Mihai s'au culcat. Preutésa cu Valeria așteptă pe prispă până târđiu, când vine popa din sat.

— Cum ai umblat puile?

— Iată cincii florini. Unu de la Catița Cociului, patru de la Alexa. Dréna Ciuntului a dis că a vini cu cei doi florini mâne diminétă.

— Numai de ar vini. Dar de la ceilalți n'ai putut scóte?

— Nu.

— Ce să facem de ceilalți bani?

— Ai vrea tu ca să vindem pe Bujorița?

— Cum să dăm noi pe Bujorița de la casă? Suraia e bătrână și noi rămânem fără vacă, decât o dăm pe Bujorița. Ne stricăm prea tare așa.

— Vêđ eu bine, că ne stricăm și mētem, că totuși va trebui să o vindem. Purceii nu-i ia nimeni acum. La tómnă, ori la

iarnă vor avé preț, vom plăti darea cu ei, îi vor trebui și lui Aurel bani, și ne vom cumpéra și nouc câte ceva pentru iarnă.

— M'iar fi și jale, ca să mă despărțesc de Bujorița, când mă gândeso cum i dau copii coji și o nineră. (desmérdă).

— De nevoie multe faci, ce nu ai face de voie bună.

Preutésa tace. Tace și popa. Ce să mai dică?

Valeria tace și ea. Dér tăcerea asta o apasă la suflet. Minte ei își închipuiesce tóte gândurile grele, cari îl frământă pe tatăl-séu și pe mamă-sa și tótă întristarea și îngrijorarea lor se adună în inimióra ei și o silesc să bată iute-iute...

Valeria grăiesce cu glasul sficioș și tremurător:

— Tată. Vecinul are bani. Óre nu ni-ar da împrumut așa, ca ori să-i întorci banii, ori să faceți tég pe Bujorița și să i-o dai pe ea, decât nu ai avé banii până la termin?

— Așa, așa! Să nu o vinđi de-odată. Dóră ne-a ajuta Dumneđu și într'o sêptémână-doué vei mai puté face și întóree ceva.

— Bine dice Valeria. Mē și duc să vèđ.

Mergénd, chipul rotund și dauos al Valeriei jócă mereu în mintea popii.

— Oodorul meu! De grabă cunósce ea tóte necazurile.

Popa vine cam grăbit din vecini. A zăbovit mult, că îl ținu Melentie cu vorbele. Bani i-a dat Melentie dintr'o vorbă și acum nu îl mai încape bucuria până când nu-i va arăta preutesei.

— Acum e bine.

— Ai capétat?

— Capétat. Să-l alduiască Dumneđu, că n'a așteptat, ca să mă rog de două ori.

— Dar și noi am capétat ceva.

— A fost Dreana?

— Ba Florica Iancului. Dice că a fost vorbit cu bárbatul, ca să-i deie Duminecă, dar decât a věđut că ni-s de lipsă chiar acum, s'a gândit și a luat împrumut până când îi va veni bárbatul de la lucru.

— Apoi acum avem mai mulți de căți ne trebuiau... Dar nu-i nici o supărare. Decă ar da Dumneđu așa de bine ca să-mi aducă și Dreana, îi duc 'napoi pe cei de la Melentie și ne las numai un florin ori doi, că trebuie și pentru poștă.

Când s'ar gândi ai popii, ca să mērgă la culcare, porțița de la uliță se mai deschide odată.

— Cine să fie óre așa târđiu?

— Bună séra să deie Dumneđu.

— Sara bună. D-ta ești Petre? Ce mē sparii în capul noștii?

Ba d-ta m'ai spăriat pe mine, că nu

tin la această adunare pe toți membrii reuniunii noastre.

Din ședința direcțiunii „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu”, ținută la 24 Ianuarie 1905.

Panteleon Lucuța, Vic. Tordășian
director secretar.

Din Bistrița.

(Raport special.)

Pomul de Crăciun.

In presera de Crăciun s'a împărțit „pomul de Crăciun” destinat pentru școlarii săraci, cari cercetază școala elementară română gr. cat. din Bistrița.

Ca și altă dată, inițiativa a luat-o harnicul nostru comitet bisericesc-școlastic gr. cat. în frunte cu M. On. dn. Gerasim Domide, care ajutat de neobositele domnișore Elena Domide și Ana Colceriu și de harnicele coriste-țărăncuțe Elena Cucu, Florica Dorofteiu, Ana Sângeorzan, Susana Bilegan, Florica Mureșan, Susana Cristurean, Susana Lupu și Maria Boariu, au colectat suma de 226 cor. 64 bani.

Ceremonia sa început prin tropariul „Nascerea ta Christóse”, cântat de pruncii școlari sub conducerea învățătorului Iuliu Chitta. După aceea a urmat „Sfințirea pomului”, săvârșită prin protopopul G. Domide, apoi a urmat „Mărire întru cele înalte” cântată de școlari sub conducerea învățătorului Teodor A. Bogdan, după care d-l protopop a rostit o frumoasă vorbire ocazională, plină de învățătură creștinească către școlari și scolarite, aducând mulțumită marinoșilor contribuatori, inteligenței și poporului țeran, precum și sîrguințioșilor colectante. La această înălțătoare vorbire a răspuns scolarita din cl. II Nastasie Prislopan declamând o poezie improvizată de învățătorul Bogdan.

Școlarii sub conducerea învățătorului Bogdan au mai colindat „O, ce veste minunată”, după care a urmat împărțirea darurilor. S'au împărțit 9 părăchi ciococi, 8 surtucuri, 1 păr. ciobote, 4 cușme, 13 haine pentru fete, 17 năfrâmi, 1 rënd de vestiminte, 1 palton lung de iarnă, 120 penare, 30 turte, o multime de pene, creioane etc. în preț de 168 cor. 76 b., ér suma întrecătoare 57 cor. 88 b. s'a adaus la „Fondul pomului de Crăciun”, care e aproape de 500 cor.

Pe lângă harnicele colectante, cari și-au câștigat adevărate merite prin zelul și munca prestată pentru acest scop nobil, vrednici de laudă mai sunt și membrii din comitet: Pavel Butuc, Mihai Dorofteiu, Mitru Budușan, Pavel Sângeorzan și Stefan Vermeșan, cari au avut bunăvoința a-se îngriji de procurarea celor necesare și de împodobitul pomului. La această festivitate au participat: Dr. Leon Scribon, protonot. comitatens, Dr. G. Tripou, adv., Dr. George Linul fiscal comit., o multime de dame și domnișore, precum și popor mult.

Crăciunul. In ziua primă și a doua s'a

ținut serviciul divin cu mare pompă servind ambii preoți, ér răspunsurile le-a dat corul bisericesc compus din aproape 100 membrii. La sfîrșitul serviciului divin s'a ținut predică ocazională, după care corul a colindat de mai multe ori „O ce veste minunată”.

Amintesc cu plăcere, că corul acesta cântă o liturghie în 5 voci și că e bine instruat și puternic, ceea-ce contribuie foarte mult la ridicarea simțului religios, dovadă ca spațioasa biserică și acum a fost tixită de Români și chiar și străini.

Petrecere populară. A doua zi de Crăciun d. a. la 2 ore s'a început petrecerea populară aranjată de coriști, în salonul de sticlă „La bombardier”.

Petrecerea a reușit peste așteptare luând parte aproape întregă populațiunea, țărani, meseriași și inteligenți.

A durat până în revărsatul zorilor.

Presera de Anul nou. Ca și în alți ani așa și acum, Românii din loc, au serbat „presera de anul nou”, prin o întrunire. Împreună cu concert și teatru dat detinerime română, în sala cea mare de la „Regele Ungariei”.

Acastă obicinuită petrecere și în anii trecuți a suocés foarte bine, a suocés peste așteptare, căci abia trecuse 8 ore și deja nu se mai afla loc la mese și chiar nici spaț, încât o parte a publicului a fost necesitat a ocupa mese în odaia vecină. Acastă participare fără îndoială este a-se atribui buniei înțelegeri ce există și iubirei reciproce de care se bucură inteligența noastră, — lucruri, cari în alte centre sunt atât de rari

Concertul se începă cu cântarea „De-aș avé”, executată de corul improvisat de tinerime și instruat de d-l Emil Chiffa, comptabil la „Coróna”.

Aplausele începă încă la ivirea pe scenă a bravilor noștrii tineri, ér după sfîrșirea bucății, publicul nu mai voia a înceta cu ovatiile. Amintesc că acesta a fost primul debut al coriștilor.

După aceea a urmat poezia „Mirésa” declamată cu multă pricepere și duiosie de bine cunoscuta declamatóre d-șóra Elena Domide, care și în anii trecuți a debutat atât de strălucit în „Prima rochie lungă”, „Mama anghelușa”, „Fusul”. D-șóra Domide s'a prezentat în fața publicului în costum românesc.

D-șóra Cornelia Monda, ne-a înveselit inimile prin esecutarea la pian a bucății „Micul proutpouri român”, de Iacob Mureșianu. La partea bucății, unde aușim o parte din frumosul nostru „Résunet”, întreg publicul a acompaniat-o prin aplausele sale nesfîrșite. D-șóra Monda a dat dovadă și de astă dată că e o bună pianistă.

A urmat apoi p. 4 cântând d-șóra Veturia Petran frumoșele bucăți „Pe mare”, „Primăvara”, „Nerăbdare”, acompaniată la pian de tinerul student Victor Man. D-șóra Petran, cunoscută ca bună altistă, astă-dată s'a întrecut pe sine însași. Sfîrșind bucățile, publicul începă cu aplausele și ovatiunile, ce nu mai voiau să înceteze.

D-șóra Marióra Strimbu, îmbrăcată în costum național, declamând poezia „Pe lângă boi” de G. Coșbuc — a secerat multe laude și aplause, căci predarea a succes peste așteptare. Vocea-i sonoră, apoi predarea cu deosebit sentiment, a oucerit întreg publicul.

Corul a cântat apoi „Cântec” de Mendelssohn, secerând furtunóse aplause.

A urmat apoi debutul d-șórei Emilia Cutean esecutând la pian „Din vremuri” poutpouri, compositie proprie. Și de astă dată d-șóra Cutean și-a esecutat rolul cu multă cunoseință și rutină. De altcum d-sa e cunoscută ca pianistă de prima forță și bună violinistă.

D-nii Aurel Iuga și Emil Chiffa au fost la culme esecutând „Opus 60” de Mazas.

Ajungënd la punct 9, corul a cântat „Sună buciuumul” de Simionescu, care în urma dorinței publicului a trebuit repetat.

Ca sfîrșit al programului a urmat piesa teatrală „Gelosie pantru gelosie”, comedie într'un act localisată de Dr. Victor Onișor, advocat în Bistrița. Atât domnia Ioan Moldovan ca Malin, Matei Șirlincan ca Negrescu cât și d-șóra Elena Monasterian s'au produs foarte bine, dér mai cu sémă d-șóra Cornelia Monda ca Elvira a fost neîntrecută, potrivitându-i se rolul de minune.

După acestea a urmat salutul anului nou, ținut prin protopopul Gerasim Domide, care prin cuvinte alese mulțamesc tinerimei, șperanța și viitorul poporului și națiunei noastre. Ia rémas bun de la anul vechi și salută anul nou — dorind tuturor an nou fericit.

In urma acestei înălțătoare vorbiri a urmat ciocnirea de paharé, urându-și cu toții unul altuia bucurie, noroc și fericie.

A urmat în fine jocul mult așteptat, care a durat până dimineța.

La cassă au intrat 164 cor. 44 b., din cari spesându-se 109 cor. 70 bani, a rémas un venit curat de 54 cor. 30 b. Care sumă se va folosi pentru procurarea unui „harmoniou” pe séma corului tinerimei române.

(Va urma.)

ULTIME SCIRI.

Petersburg, 1 Februarie. Tarul a primit ađi in Țarskoe-Solo delegația muncitorilor.

Petersburg, 1 Februarie. La cererea sa proprie, ministrul de interne Sviatopolsk-Mirski a fost concediat.

De la 22 Ianuarie au fost arestați 13,000 ómení. In Chiev a fost arestat prințul Trubeckoj.

Londra, 1 Februarie. După sciri private din Tokio, mișcarea de flanc a lui Kuropatkin a suferit fiasco. Poziția principală a armatei rusesci a slăbit așa de tare, încât probabil

că Kuropatkin va fi silit să-și retragă armata la Mukden. In luptele de la 25—29 Ianuarie pierderile Rusilor se dice că ar fi fost de 30,000. Rușii au lăsat pe teatrul luptei 10,000 morți. Pierderile Japoniesilor trec peste cifra de 7000.

Tokio, 1 Februarie. Armata rusescă ce stă față cu aripa stângă japonesă, numără 65,000 ómení cu 240 tanuri. 40,000 Ruși înaintéză, pe teritoriu neutral chinez, spre Inkau. In lupta de lângă Hunho Japoniesii au spart centrul rusesc.

Colonia, 1 Februarie. După sciri positive venite din Mukden, Japoniesii se grupéză de-alungul liniei ferate. Se pare, că Japoniesii plănuesc un contra atac. Pierderile Rusilor in luptele din urmă sunt de 10,000 ómení.

Londra, 1 Februarie. Secretarul privat al Tarului a răspuns consilierului Fox, unul din anteprenorul ideilor pentru pace, că deși ideia păcii e simpatică, totuși încât pentru Rusia n'a sosit momentul de a-se incheia pacea, sub nici o condițiune.

Literatură.

Vasile Alecsandri. Opere complete vol. IV. Teatru.

In »Biblioteca scriitorilor români«, editura institutului de arte grafice »Minerva« din Bucuresci, unde au apărut până acuma 3 volume din scrierile lui Alecsandri, operele complete ale lui Bălcescu, cele ale lui Ispirescu, Filimon, Gr. Alexandrescu, Eminescu și Creangă, a apărut acuma volumul IV. din operele lui Alecsandri, cuprinđend pe 1170 pagini: o pefată scrisă de Il. Chendi și E. Carcalechi și piesele: Iași în Carnaval, Kir Zuliaridi, Concina, Ginerile lui Hagi Petcu, Nobila cerșitóre, Farmazonul din Hurlau, Modista și cinovnicul, La Bucuresci, Cocóna Chirița în balon, Sfredelul dracului, La Turnu-Măgurele și Sînziana și Pepelea. Prețul volumului 1 Leu 50 bani, în Transilvania 75 creițari! Se află în deposit la tóte librăriile românesce. Un volum de 1170 pagini de literatură românescă a-lésă cu 75 creițari! Cine ar fi cređut minunea asta înainte cu câți-va ani? De aceea credem, că amatorii de lectură bună nu vor întărăia a-și procura acest volum. Cine voiesce a și-l procura direct din Bucuresci, precum și altele din editura Minervei, étă adresa: Bucuresci strada Regală 6 (Hotel Union.)

puteam dormi, până nu mă gândii să viu încóce.
— Auđi, auđi.
— Domnule părinte, io am păcătuit în sara asta. Cunosce io, că am păcătuit. Io aveam banii aceia în ladă. Tomna trei predece zloți buní. Și am đis cătră dumneita că nu-i am, pentru-că erau din prețul țigăilor și trebuie să-i dau Mercurii omului meu, cu care am făcut tirgul. Ba ni-a fost vorba așa că póte a vini el până în sêrătorile astea cu pașuserile și să-i dau atunci. Io te-am mințit domnule părinte, că banii aveam după cum spuú. Da apoi m'am gândit și o đis și Docă așa, ca să ț-i aducă vedem că și dumnitale ț-i lipsă și trebuie să te ascultăm amu dară, după cum te-ai ascultat și dumniata, că ne-ai așteptat la atâta vreme. Fii bun iertător, domnule părinte. Apoi cu omu meu m'oi împăca p, că Mercurii oi mai duce nisce sumane și oi duce și grâu și totuși m'oi plăti.
— I face, că ajută Dumneđeu.
— D'apoi óre ce să fac, domnule părinte, că io m'am scăpat de m'am și jurat că n'am banii și io cu ei în ladă, tomna tăpia, trișpredece, bani buní? Tare mare săcat m'i-a fi?
— Scii bine, că jurámăntul e păcat mare. Dar ce ai jurat dumniata tu-i așa

ca și când jori în capu óre-cui spre stricăciune. Apoi dumniata nici nu te-ai gândit ce grăiesci când ai jurat.
— Bine đici, că multe scóte omu din gură, ce n'ar trebui să scóta.
— Érá dacă îți cunosci păcatul și te pocăiesci, Dumneđeu te iartă. Dumneđeu e bun și iartă multe. Đi un Tatăl nostru, puneți de gând că altă-dată te-i păzi mai bine, ca să nu te apuce gura pe dinainte și dá ceva la Sfinta Maică Biserică pentru mângăierea sufletului dumniei-tale, o lumină, că la Dumneđeu jertfa mică e primită ca și cea mare, numai să se deie cu inima curată.
— Ți mulțam, domnule părinte de vorbele cele frumoșe. Amu mă duc mai hodinit.
*
Satul dórme de mult și la ferestrele popii se stînge acum cea din urmă zare de lumină.
Popii nu-i vine somn, dér i vin gânduri multe, gânduri mulțumite și senine.
Iacă, Dumneđen a rânduit cum e mai bine. Bani are acum destui. Ca dimineța va merge la poștă. Poimáne Aurel i-a primi. Așa de grabă nu-i va aștepta nici el, căci scie cât de greu se fac banii de acasă. Cu banii aceștia va mai trăi el

vre-o două săptămâni, ori și mai mult. Până atunci dórá și-a mai câștiga și el éráși ceva.
Și se însărá gândurile popii, multe fără sfîrșit, până departe în zările de aur ale unui viitor mai bun. Il vede pe Aurel cu diploma de doctor în drepturi, îl vede advocat tînăr... Décă va aduce Dumneđeu vremile acelea și-a căuta vre-o fată, pe care să o ia în căsătorie: Lucreția domniului protopop, ori Victoria primarului din Beiuș, ori pe cine va vrea Aurel, că el își va trăi viața cu ea, numai să fie din familie cinstită. Zestre décă va fi, bine le va prinde, dar și fără zestre, numai dragoste să fie și darul lui Dumneđeu, că din ce să trăsescă va face Aurel, ca advocat în Cremenéa. Cuminte e băiatul și apoi îl cunosce întreg ținutul, ba neamuri, ba prietenii... Se vede popa în gând la casa lui Aurel încunjurat de nepoți. Și când îi vine odată să se întórcă, se întrebă, óre dormit-a, visat-a? Căci prea aieva i-se pâruse tóte, la câte a gândit. Ei, când va aduce Dumneđeu și vremea aceea? El va pute muri, hodinit în ori-care clipă, dând mulțumită lui Dumneđeu pentru tóte, de cari l'a învrednicit. Dar și mai mult i-ar fi drag atunci, ca să trăsescă și să se desfăteze.
Nu dórme încă nici preutésa. Tóte gândurile și tóte bucuriile bărbatului ei le viséză și ea cu ochii deschiși.

Popa se gândesce că să o întrebe, décă dórme, ori nu, dér să teme ca să nu o deștepte din somnul cel dintâi și tușesce odată, de două ori încet.
— Tu nu dormi încă?
— Nu. Nici tu?
— Nu sciu ce e, că nu m'i-e somn. Póte pentru-că ne-am culcat așa de târziu.
— Dragă, máne dimineța am de gând să te trimit la Cremenéa. Vrúi?
— Dar pentru ce?
— Să pui la poștă banii lui Aurel. Dar în Ponor nu se pot pune?
— S'ar poté, dar décă ne aduce și Dreana banii, ț-i oi da să mai cumperî ce scii tu că ne trebuie. Du-o și pe Valeria și-i cumpără o pălărie, că mă gândiam de mult la asta. Vin vacanțele. Póte a veni și Aurel acasă pe vre-o săptămână-două ori și mai mult. Mai vin prietini de-ai lui. Ne-om mai mișca și noi de acasă, că destul nu ne-am mișcat tóta primăvara, cât a fost tina cea mare.
Valeria nu viséză ce veste o așteptă la dimineța.
Popa și preotésa vor adormi ei până dimineța. Dar când? Asta nu pot spune, pentru-că bucuria alungă somnul tot așa, ca supărarea.

Căzane populare de Ioan Roman, așa se numesc broșura Nr. 3 din »Cărțile Săteanului român«, ce apar în editura foii populare »Răvașul« din Clușiu. Tipografia »Carmen« a lui Petru P. Barițiu. Broșura are 36 pagini și costă numai 10 creițari.

Autorul, Ioan Roman, a murit anul trecut. El n'a fost preot, ci mirean. Protopopul Dr. Daiianu din Clușiu cumpărând biblioteca lui Roman, a găsit în manuscris această cazanie, pe care repositul Roman a rostit-o în biserică din Dretea în ziua de anul nou 1866. Este o cuvântare, pe care decât te apuci s'o cetesci, nu o mai lași din mână, până nu ai isprăvit-o. O cuvântare în genul cum sunt în limba germană predicile vestitului orator Abraham a Sancta Clara din Viena. — Bun lucru a făcut d-l protopop din Clușiu scoțând la lumină această cazanie, al cărei limbaj popular este neîntrecut și învățăturile din cele mai alese. Credem, că foarte mulți se vor grăbi a-și procura carticica această folositoare trimițând prețul de mai sus, la »Răvașul« în Clușiu.

»Lucașul«, revista cea mai frumoasă pe care o avem aici România apare la Budapesta IV. Zöldfa utca 7. Numărul cel mai nou (Nr. 2. Anul IV., a apărut bogat ilustrat și cu un sumar foarte variat. Pe coperta acestui număr vedem portretul poetului Vlahuța, er în lăuntru alte portrete ale poetului din diferite epoci, precum și a părinților lui. Sumarul acestui număr este următorul: O. Goga: Lăutarul (poesie) 2. Dr. S. Pușcariu: Vlahuța. 3. Romul Cioflec: Pastel (poesie.) 4. V. Cioflec: La poetul Vlahuța. 5. M. Popovici: Cântece. (poesie.) 6. C. Sandu-Aldea: Murgul. 7. A. Bena: La fântână (text și musică.) 8. Foi răslețe (poesii) de A. Vlahuța. In adaus I. Dr. E. Daiianu: Artemiu Andero. 2. D. I. Raț: Papiu Iliarian și tinerimea academică din Clușiu. Cronică și notițe etc.

Abonamentul: 12 cor. pe an, 6 cor. pe jum. an, (pentru preoți învățători s'eraci și studenți 7 cor. pe an.) Ediția de ianuarie 20 cor. pe an.

Recomandăm cu căldură familiilor această revistă, în care se publică lucrările cele mai alese ale tinerilor noștri scriitori, er ilustrările ei întrec toate așteptările.

Redacția acestei reviste aduce jertfe mari pentru înaintarea bunului gust și anul trecut a premiat trei lucrări, dintre care publicăm în numărul de azi, pe cea dintâiu »Aurel cere ban« de L. Bolcaș, care a obținut premiul de 50 corone.

Tutunul.*

De Dr. Ioan Popp, medic-colonel c. și r. în retragere.

Tutunul, întocmai ca și alte articole mai însemnate de consumație, s'a introdus în usul omenirii nu fără împotrivire înverșunată. Răspândirea lui a găsit adversari poște mai puternici de cât a oricărui alt articol.

Despre cafea se știe, că Murad II a închis cafenelele din motive religioase, er marele vizir al lui Mohamed IV. Köprili din motive politice. Se mai știe, că și în Anglia s'a făcut încercarea — adevărat, neisbită — de a închide cafenelele, cari serviau ca loc de adunare pentru politicieni. Vinul este oprit Mohamedanilor din punct de vedere religios, er împotriva tutunului s'au dat și esecutate de către domnitorii creștini și mahomedani de geaba poruncă, afurisenii, și amenințări cu pedepse. Tutunul cu toate acestea s'a răspândit triumfător ca un »dar al Devor«, vorba Indianilor.

Ca și cafeaua și ceaiul așa și tutunul s'a adus în Europa abia pe la începutul evului nou, toate trele servind ca un fel de mijloace sprijinătoare ale sforțurilor mai înalte spirituale din ultimele trei veacuri.

Unele popore ale vechiului continent cunoscneau, ce e drept, deja

din vechime obiceiul de a-se îmbăta și ameți prin fumul unor anumite plante așa d. e. istoricul grec Herodot pomenesce de cânepa indică ca o plantă de felul acesta. Tutunul a devenit însă cunoscut abia prin descoperirea Americii de unde s'a adus în Europa pe la începutul secolului XVI.

Insoțitorii lui Columb, după cum povestesc Washington Irving au dat peste nisce Indiani, cari țineau în mână nisce tulleie aprinse. Indianii puneau anumite plante la uscat, le infășurau făcând din ele sulioșore, le aprindeau la un capăt luând celălalt capăt în gură și inspirau fumul. Un asemenea sul îl numiau ei tabacco, de aici vine numele de tabac cum se mai numesc tutunul. Mai târziu alți corăbieri au găsit acest obicei și în alte ținuturi ale noului continent cu deosebire în apropierea golfului Mexico și au învățat de la Indiani, cari întrebunțau așa numitul Calumet, a întrebunța și ei pipa seu luleaua.

Corăbierii au adus apoi tutunul în Spania și Portugalia, unde în curind se răspândi ca articol de distracție și consumație precum și ca medicament pentru diferite boale, de și la curtea lui Carol V. se temeau de el, ca de o otravă tare.

Din Spania s'a introdus apoi probabil prin trupe războinice în Italia, Țările de jos și Germania, er din Italia, care avea legături întinse comerciale cu Levante, s'a introdus în țările orientale, unde s'a răspândit tot așa ca și în Europa.

În Franța tutunul a fost adus întâia dată din Brasilia, probabil la 1556 de către călugărul franciscan André Thivet, er patru ani mai târziu de către ambasadorul francez la Lisabona Jean Nicot, de la care planta și-a luat apoi numele științific. Nicot a dat-o ca medicament folositor marelui prior (stareț) din Lisabona, de unde a și căpătat numele de »Buruiana starețului« și reginei de Franța, Caterina de Medici, ca praf de prisat (de tras în nări) și ca leac pentru migrenă (durere de cap).

Nu se știe, decât regina a fost seu nu lecută de migrena ei, destul că a prins plăcere de a trage tabacul în nări, de unde tutunul a și căpătat numirea de: »Buruiana reginei«. Toate numirile acestea însă, întocmai ca și numirea de Nicoțiana, n'au fost primite de popor și încetul cu încetul s'a răspândit mai mult cel-lalt nume, adevărat »tabacul«.

În Anglia fu adus tutunul mai întâiu de Franț Drake, er Walter Raleigh a început să fumeze chiar la curtea regală, cu toate că reginei nu-i plăcea de loc treaba asta. Se povestesc, că regina Elisabeta îl cicalăea invitându-l să spună cât cântăresce fumul pipei sale, și a perdut rămășagul, căci Raleigh a cântărit tutunul și cenușa rămasă și a răspuns că greutatea fumului este diferența între tutun și cenușă. Regina a plătit rămășagul, făcând observația glumetă, că mulți oameni au prefăcut aurul în fum, el este însă cel dintâiu, care a prefăcut fumul în aur. Dealtmintea regina s'a mulțumit a interdice fumatul în biserică, pe când contemporanii ei de pe tronuri dedeau interdicte și pedepse mult mai aspre.

Sultanul Murad II, interdice sușilor sei fumatul, și pe cei ce nu se supuneau li arunca în temniță. Cei doi urmași ai lui Murad au călcat pe urmele lui.

Șahul Abbas al Persiei și nepotul seu Sephi tăiau fumătorilor nasul și buza superioară.

Țarul Mihael Feodorovici în urma unui incendiu, ce a izbucnit

în Moscova din cauza nebăgării de seamă a unui fumător, interdice la 1560 fumatul și prisatul, er cei ce nu se supuneau erau pedepsiți cu câte 60 bețe la talpă. În cas de recidivă li se tăia nasul. Clerul rusesc îi declara de eretici pe cei ce fumau. Sub domnia lui Petru cel mare însă mai conteniră persecuțiile și fumatul se răspândi în totă Rusia.

În Transilvania cine era prins că cultivă tutun, i-se confisca totă averea.

(Va urma.)

Reuniunea

învățătorilor români uniți din Archidieceasă.

XXI.

De lângă Murș, Ianuarie 1905.

În comitetul central s'au rezolvat în ședința din 3 Novembrie anul trecut următoarele:

1) S'a desbătut și stabilit textul raportului general despre activitatea reuniunii pe anul 1903/904 prezentat de zelosul Petru Ungureanu prim secretar, pe lângă următoarele observări:

a) Intre membrii reuniunii să se numere, conform dispoziției statutelor, și învățătorii de la școala primară de fete, precum și conducătorii asilului de copii din Blăși, îndatorindu-se presidentul despărțământului Blăși, să încasseze taxele de membru și de la numitele învățătoare, respective conducătoare.

b) Toate observările referitoare la deciziuni contrare statutelor aduse de despărțăminte, să se elimineze din raport.

c) În consemnarea membrilor din despărțăminte pe viitor parochii, ca directori școlari, să se inducă separat, ca publicul să potă controla pe cei cari lucră pentru reuniune.

Decisiunile acestea aduse din partea comitetului central sunt foarte salutare, căci și până acum a fost așa dicend o neglijență din partea despărțământului Blăși, că n'a primit în sinul seu pe învățătoarele de la școala primară și pe conducătoarea asilului de copii, cari poște fără voia lor erau eschise dintre membrii reuniunii și cari cu inteligența lor mult vor pută promova interesele reuniunii.

Tot asemenea era de prisos, ca decisiunile contrare statutelor să fie trecute în raportul comitetului central. Decă nu altul, cel puțin președintele unui despărțământ trebuie să cunoscă §§-ii statutelor și să nu permită a-se lua deciziuni contrare acelor, cari într'adevăr nu ne servea spre mare onore, când în anii trecut cetiam în rapoartele comitetului central, care conține decisiunile singuratic ale despărțământelor, cum-că acelea sunt contrare statutelor; în viitor vom fi scutiți de atari observări, căci este în interesul mersului normal, ca toți să ne ținem de prescrișele statutelor.

În urmă și deciziunea comitetului central, ca numele parochilor în consemnarea membrilor să fie induși separat este interesul atât al parochilor, cât și al reuniunii, căci sunt de laudat directorii școlari, cari din iubire cătră noi se înscriu membrii ordinari ai reuniunii, fiind-că după statute ei nu sunt obligați la acesta și numai facultativ li-se permite, ca și ei să potă participa la toate beneficiile reuniunii, înscriindu-se de membri ordinari. Avem mare interes, ca cât mai mulți să fie induși în consemnarea membrilor ordinari, fiind-că prin taxele lor se măgmentează în mare măsură fondul reuniunii, er de altă parte participând parochii la adunările nostre de despărțământ, vom pută mult învăța de la discuțiunile lor atât teoretice, cât și practice, căci după-ce parochii au obligământ împreunat cu oficiul lor de a ține în școlile nostre populare catehizații, sunt convins, cum-că și ei vor ținea cu școlarii prelegeri practice-model din religioane, ca așa și noi învățătorii mai puțin inițiați în metoda predării să avem ocaziune a învăța intuitiv, cum are să fie predat obiectul acesta prescriș în

legile regnicolare. Pe lângă asta ne vor pută da din vasta lor esperință și povește economice, de care ducem așa mare lipsă.

Murșanul.

ECONOMIA

Crescerea vițelor.

— Fine. —

Înainte de a ajunge vițelul vârsta de un an, nu e cu scop de a-l nutri numai cu iarbă, de ore-ce în asemenea casuri seu capătă așa numita »burtă de paie«, care apoi de regulă îi trage cătră pământ și rămân burtoși, seu că se pot chiar călbeji. Iarba, care și-o adună vițelul din pășune, nu e stricăcioasă, er aerul prospăt și curat din câmp îl înțăreșce întocmai ca și pe copiii de la sate, cari de când se desprimă-văreză până tòmna târziu petrec mai mult pe afară prin aer curat.

Orî cât de mult li-ar plăce vițelor un fel de nutremânt, nu trebuie să le crescem porțiunea aceluia în dauna celorlalte soiuri de nutrețuri. Cu deosebire trebuie să ne ferim a cresce porțiunea nutrețului de napî și cartofi, de cari de regulă numai se umflă, le cresce pèrul mare și rămân cu crescerea înderēt.

Este de lipsă pentru viței, ca să se tundă de câte două ori în anul prim, și anume: odată pe timpul supțului, er a doua oră după-ce s'au înțarcat. Prin tunderea acesta, înlesnim ore-cum evaporarea materiilor nesănătose din trup, pèrul cresce după aceea mai frumos și scăpăm tot-odată și vițelul de paraziții, ce s'ar putea încuiba pe trupul lui.

Decă se ține vițeaua de prășilă, anume ca vacă de lapte, atunci trebuie să o esaminăm bine încă de când e mică, că ore întrunesc toate recerintele acelea, de cari avem lipsă? Apoi să ne tragem puțină socotelă, că părinții de la cari se trage vițelul fost-au și ei sênetoși și tari, seu numai nisce mărtoge de vite Numai după-ce am făcut acesta, să ținem vițelul de prășilă, er în casul contrar trebuie să-l vindem.

Decă vițelul se ține ca vită de lucru, atunci trebuie să-i esaminăm bine trupul, și anume: ca acesta să-i fie bine desvoltat și oțelit, ca astfel să potă suporta cu ușurință toate greutățile și poverile, cari sunt legate de economia câmpului, er de cumva nu ar întruni recerintele acestea, atunci mai bine facem decă-l vindem încă de mic.

Acestea sunt câte-va din cerințele cele mai însemnate pentru crescerea vițelor, cerințe pe cari economii mai bătrâni nu aveau așa lipsă ca să le știe, de ore-ce pe timpul acela atât economia vitelor, cât și a câmpului erau tare rămase înapoi. Astăzi însă am înaintat pe toate terenurile vieții practice. Omenii, după cum vedem, nu mai călătoresc ca atunci cu săptămânile și lunile dintr'o țără în alta, ci numai în decurs de câteva ore seu zile, ba unii nu mai călătoresc nici pe pământ, ci sboră ca paserile în aer. Prin urmare trebuie să înaintăm și noi tot mai mult pe terenul economic, căci de vom mai rămâne tot »după cum ne-am pomenit«, cât mai curând o să ne convingem, cum o să ne ia pe dinainte concurența străină chiar și cu privire la economia vitelor.

Ioan Georgescu.

Iubesc pe tatăl têu și pe mama ta!

Am cunoscut un cerșitor cu o singură mână. Cerșea șermanul din o casă în alta și tot ce căpăta împărțea cu copilașii, cari se jucau pe uliță. Tot d'a-una,

* D-l medic-colonel Dr. Ioan Popp din Sibiu a publicat în colonele »G. Trans.« tòmna trecută (n-rile de 4) o serie de articole bine apreciate despre »Malaria« seu frigurile palustre. Acele articole au fost retipărite și în broșură separată. Autorul era pe atunci încă comandantul spitalului militar din Brașov. Se vede însă, că d-l medic colonel chiar și după ce s'a retras din serviciul militar încă se ocupă de lucruri folositoare publicului mare, dovadă studiul acesta, căruia cu plăcere îi dăm loc. — Red.

când da ceva la vr'un copil, îi dicea: „iubesc pe tatăl tău și pe mama ta“.

Mulți se întrebau, care e cauza acelei îndemnări, dăr s'ermanul cerșitor numai pe patul de mörte a destăinuit totul. Plângend forte mult a spus următorca întâmplare întristătoare:

„De mult am fost om avut. Intre soția mea și copiii mi-am petrecut zilele în fericire. Dăr îndată, ce mi-a murit soția, a dispărut ori-ce rînduală în casă, pe copiii nu-i mai îngrijea nimeni, n'avea cine să-i învețe, eu aveam cu totul alte gânduri. Bătrana mea mamă încă locuia cu mine, dăr eu așa mă purtam de rău cu ea, ca și când nu mi-ar fi fost mamă. Îi diceam, pentru-ce n'a murit încă. De măn-care îi dam pită uscată, căci, diceam, ș'asa nu-mi aduce nici un folos. Dumnețeu să părăsască pe ori-cine, de câte a suferit ea. Dăr atât n'a fost destul. Odată fără nici o cauză m'am măniat pe ea și am bătut-o așa de tare, de a picat la pat. Dăr Dumnețeu n'a lăsat-o pe bătrana mea mamă nerăsbunată. Odată am mers la möră și din negrijire röta mi-a apucat mânia și mi-a rupt chiar acea mână, cu care am bătut pe mama.

Mult timp am zăcut bolnav în pat și numai Dumnețeu știe, cât am suferit. Dumnețeu m'a mai pedepsit cu o bölă. Bătrana mea mamă, pe care eu am ne-cinstit-o și am bătut-o m'a îngrijit cu o iubire, ér eu plângeam totă ziua și îmi părea forte rău de nedreptatea, ce i-am făcut-o mai înainte.

M'am vindecat cu greu, dăr Dumnețeu m'a pedepsit din nou pentru faptele rele făcute înainte.

Nu mult după aceea a murit mama mea; ér eu fără o mână și slab i-am ajuns sörtea ei. Copiii mei vädend cum m'am purtat eu cu mama mea, așa mă tractau și ei pe mine. Mă amenințau, mă băteau și mă lăsau flämänd. Ba ce e mai mult feciorul cel mai tiner, odată la masă, m'a certat, pentru-ce am luat întâi din bolid. Atunci m'am sculat de la masă, am eșit afară și am plecat la cerșit.

Din experiența proprie am învățat, că Dumnețeu pedepsește pe cei cari nu nu își iubesc părinții.

Asta e cauza, că tot d'auna am dis copiii „iubesc pe tatăl tău și pe mama ta, copile“.

Seuza țiganului.

— Anecdötă. —

— Măi țigane, spune-mi mie Cine dracu te-a măn-at, De te-ai dus la mine 'n casă, Și prin ladă ce-ai cătat?

— Auleo vecine dragă İți spun dëu pe credëmint, C'am mers, ca să-ți väd icöna În care-i și-al nostru sfint.

— Dër la ladă spune-mi iute Ce-ai cătat. și pe la zar Ce-ai meșterit țigane, Dör n'ai vrut să fi tălhar?

— Dapoi uită-te guruță Și să fi cu iertăciune, Am cătat și o lumină Ca să fac și-o rugăciune.

Theodor A. Bogdan, învêp. în Bistită.

MULTE ȘI DE TOTE.

Trenurile și animalele sălbatice.

Se crede, că trenurile nu se tem de animale sălbatice, acest lucru nu este exact și se dovedește prin calea ferată ce trece pe teritoriul Ugandei. Deja pe timpul construirii și chiar atunci când prima locomotivă a adus materialul de construcție, domina o așa mare temere de lei, încât se luaseră măsurile cele mai serioase pentru apărarea lucrătorilor, cari erau adăpostiți nörtea în clădiri provisorii.

Leii își luau adesea prada din mijlocul lucrătorilor și în timpul construirii ei au răpit 32 de negri.

Acum când trenurile circulă deja de doi ani, fiarële tot n'au fost alungate din par-tea locului.

Călătorii povestesc, că väd adesea ci-reți întregi de antilope lângă șine și de curind o cireadă de vre-o 200 de struți a concurat cu trenul, alergând căți-va chilo-metri.

Leii sunt adesea prinși de tren și uciși. Dēcă însă se pune în cale un elefant séu un rinocer, atunci se întâmplă adesea deraieri.

Se pare că elefanții calcă pe șine din prostie séu din curiositate, rinocerii însă merg să atace locomotiva.

Acum patru săptămâni s'a aruncat un rinocer asupra unui tren și a făcut ca două vagöne să iasă din șine. Animalul n'a suferit nimic.

Biserica și casa de joc.

În biserica anglicană din Monte-Carlo, se cântă Dumineca numai cântecile cari pörta un număr mai ridicat de cât 36. Causa e cea următoare.

Acum câteva săptămâni se afla între vizitatorii bisericii în ziua de Duminecă un Engles distins, care după serviciul divin cu care prilej s'a cântat cântul 32, s'a dus de-adreptul la sala de joc și a pus pe numărul ultimului cânt 32.

El a câștigat și fiind-că a lăsat câș-tigul și a jucat mai departe, el a câștigat o sumă mare de bani și a comunicat lu-crul unor cunoscuți ai săi.

Șcirea s'a răspândit îndată și a doua Duminecă biserica a fost vizitată de un mare număr de credincioși, cari așteptau să afle numărul ultimului cânt.

Cum a rostit preotul numărul, mai toți credincioșii au părăsit în grabă mare biserica, și s'au dus de-adreptul la casa de joc pentru a pune acest număr.

Întimplarea a vrut ca numărul să câștigue.

Preotul aflând cauza părăsirii pripite a bisericii a dispus ca pe viitor să se cante numai acele cânturi, cari pörta un număr mai mare decât 36.

Înălțimea valurilor mării.

Institutul hidrografic din Washington publică rezultatul măsurătorilor, pe care acest institut le-a făcut valurilor mării atât în mijlocul mării, cât și la cöste. Înălți-mea medie a valurilor în Oceanul Atlan-tic e de 8 până la 10 metri, în timp forte rău ele ajung la o înălțime de 13 metri și cele mai înalte valuri pe timpul fur-tunelor mari nu trec de 15, cel mult 16 me-tri. Lungimea valurilor însă diferă. Valul mediu are o lungime de 170 metri, dăr în timp de furtună sunt valuri de 1000 me-tri lungime. Repedețciunea lor e de 70 kilo-metri pe öra.

Anunțuri de căsătorie.

13 — 26 Ianuarie.

- 1) Aurel Buciuman gr. or. călă de lemnar cu Paraschiva Navrea gr. or. din Brașov. 2) Ioan Bobiț gr. or. călă de lăcătuș cu Elena Badiu gr. or. din Brașov. 3) Moise Stoets gr. or. lucrător Brașov cu Elena Czifra gr. or. din Arpăcat. 4) Dumitru Tampa gr. or. călă de lemnar cu Ana Farkas gr. or. din Brașov. 5) Vasile Moldovan, agri-cultör cu Victoria Moldovan gr. or. amëndoi din Bod. 6) Stefan Simion gr. or. agricultör. cu Ana Vasile gr. or. amëndoi din Bod. 7) Teodor Rațiu gr. cat. lucrător cu väduva Maria Leucă n. Florea gr. or. amëndoi din Stupini. 8) Nicolae Cărstocea gr. or. lucrător, cu Maria Mösa gr. or. amëndoi din Dërste. 9) Öprea Munteanu gr. or. lucrător în Dërste cu Maria Mösa gr. or. din Nou. 10) Ioan Ölariu gr. or. agricultör cu Ecaterina Flueraș gr. or. amëndoi din Hălchiu. 11) George Pitiș gr. or. agricultör în Ghimbav cu Flörea Dombiu gr. or. în Stupini. 12) George Cărstea gr. or. servitor la of postal cu Paraschiva Cliepa gr. or. din Brașov. 13) George Șerban gr. or. călă de comerciant cu Paraschiva Bivol gr. or. din Bacifalu. 14) Dem. Loga, g. o. călă de zidar cu Iustina Aldea gr. or. din Brașov. 15) George Iancu gr. or. lucrător cu Elena Orghidan gr. or. din Brașov.

„ALBINA“ institut de credit și de economii Filiala Brașov.

Conspectul operațiunilor în luna Iai Ian 1905.

Intrate:

Numërar ou 1 Iai. 1905.	Cor.	29.706-14
Depuneri spre fructificare	„	246.608-44
Cambii rescumpërate	„	288.064-89
Conturi curente	„	12.247-51
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	„	165.864-50
Imprumuturi pe produse	„	—
Moneta	„	18.409-70
Comisiuni, cupöne și efecte	„	12.858-81
Banci	„	228.469-74
Interese și provisiuni	„	18.276-63
Diverse	„	12.893-37
		Cor. 1.033.399-73

Eșite:

Depuneri spre fructificare	Cor.	277.717-18
Cambii escomptate	„	356.969-39
Conto curent	„	20.550-61
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	„	24.214-—
Imprumuturi pe produse	„	—
Moneta	„	6.151-84
Comisiuni, cupöne și efecte	„	34.551-21
Interese și provisiuni	„	362-71
Spese și salare	„	5.068-07
Banci	„	270.176-60
Diverse	„	14.683-08
Numërar ou 31 Dec. 1904	„	22.955-04
		Cor. 1.033.399-73

Dr. N. Vecerdea, Corneli Aisör Sävuleanu, dirigent. cassar.

Iosif Oncioiu, contabil.

Călin-darul Plugarului.

În editura tipografiei A. Mureșianu a apărut „Călin-darul Plugarului“ pe anul comun 1905. — Anul XIII.

Ca și în anii trecuți, așa și în anul acesta — al treisprezecelea al esistenței sale — „Călin-darul Plugarului“, fidel numelui séu, întră în casele cărturarilor și ömenilor noștri de la sate și orașe, ca prin învêț-turile și povețele din ramura economiei să le îmbogățescă cunoscințele și să-i îndemne la muncă rațională, servindu-le tot-odată de călăuză în viața practică. În afară de acesta, cei cari se vor grăbi a-și procura „Călin-darul Plugarului“, vor mai avê prilegiu de a-și petrece câte-va öre vesele și senine, cetind bucățile alese și instructive din partea literară și distractivă, anecdote în prosă și ver-suri, glume, povețe și diverse.

Conținutul „Călin-darului Plugarului“ este următorul:

Cronologia anului. — Regentul anului. — Sërbătörile și alte zile schimbătöre. — Calculul sërbătörilor mai mari. — Posturile. — Urmëza partea strict calendaristică: cele 12 luni ale anului, la fie-care lună dându-se sfaturi despre lucrările, ce are să le făcă economul, care ține să-și pörte economia după töte cerințele. — Taxele telegramelor și postale. — Taxele pentru pachete și pentru porto-tarif după greutate. În partea acesta se dau îndru-mări cu privire la regulile de observat la trimiterea de scrisori, bani și pachete. — În rubrica despre timbre și taxă, se arată, ce anume timbre și taxe se cer la tot fe-lul de petițiuni, documente etc.

Rubrica tãrgurilor e și de rëndul acesta forte bogată. După datele oficiöse și de nou îndreptate și publicate de mi-nisteriul de comerț, se arată tãrgurile libere din Ardeal, Bănat și țera un-gurëscă, cu observațiunile necesare; apoi tãrgurile din Bucovina și Ungaria, precum și tãrgurile aranjate în serie cronologică (după lună).

Partea economică a Călin-darului cuprinde următörile articole din ramura economiei: *Cunöscerea pământului*, de Th. A. Bogdan; *Cultura rațională a cartofului*, de Gh. Manolescu; *Economul ca doctor*, de Ioan Georgescu; *Îngrijirea și pregătirea pământului în școla de pomi*, de A. Bol-odr; *Cultura macului*.

În partea literară se publică: „*Gro-șița, care i-a adus noroc*“, o frumoasă povestire de Jassy Torrund (trad. Oniță); *Ochii negri* (poveste) de E. Părăianu; *Legenda Ștefan cel Mare și țigarișii*. Urmëza *Anecdote populare și Glume*, de Marion, Speranță și alți scriitori, în versuri și prosă.

— O ilustrațiune reprezentând ve-chea cetate a Huniadeștilor.

Se publică apoi *Povețe* interesante și instructive pentru viața economică și cas-nică. Câte-va sfaturi din ale bucătării și Diverse.

Partea restantă cuprinde anunțuri pe mai multe pagini.

Călin-darul Plugarului costă esem-plarul 44 bani + porto, și se vinde la Ti-pografa A. Mureșianu Brașov. Abonații țiarului nostru pot să procure călin-darul și de-odată cu reînöirea abonamentului la föia nörstră.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Crucea séu stéua duplă electro-mag-netică R. B. Nr. 86967 a lui Müller, care este cunoscută în Ungaria întrëgă, are pentru ziua de ađi un document, pe care îl publicăm aci în întregime:

Stimate d-le Müller!

Primesce sincera mea mulțămită; um-flătura soției mele s'a tras apröpe de tot și chiar și durerile de spinare și de sto-mac și sgărçiturile la inimă se repetëză tot mai rar. Te rog să-mi mai trimiți 4 aparate R. B. Nr. 86967 de câte 6 cor., căci ömenii chiar din al treilea sat mă rögă să le aduc astfel de aparate.

Zajhalma.

Cu adencă stimă Ștefan Bodi, magaziner.

De aceea n'ai cuvinte ca să recomanđi în destul acest aparat tuturor celor ce su-fer de reumatism, asthma, nedurmire, du-feri de cap, de dinți, impotență, măn și picioare reci, epilepsia, slăbiciune, ametëla, tremur, friguri, influență, gălbine, sgăr, ciuri de stomac, lipsă de poftă de măn-care, ischias, etc. etc. Aparatul costă 4 fl-se află la d-l Albert Müller în Budapesta V. Vadasz-u. 42/A. E.

Vindecarea deplină a bóle-lor secrete.

Să nu pregete nimeni într-o cesiune atât de gingașe a se presenta odată în persoană, pentru ca cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din streinătate poți afla puctual locul, cauza, rës-pândirea și starea bólei, ori cât de adanc ar fi bóla înrädăcinată în o-ganism. Pe baza acestei esaminări poți cu siguranță afla și calea, pe care ai ajuns o póte face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Dēcă cine-va nu póte veni în persoană, atunci să-și des-crie bóla cu deãmănuntul și după ce va fi esaminată, va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioșe pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisöre pune marcă de rëspons. După încheerea curei, scrisorile se ard séu la cerere espresă se retrimite.

Un astfel de lecitor și curățitor e institutul special al d-rului Palöcz, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-út 10) unde cu bună vöință și conscientiositate capëtă ori cine (bärbat séu femeie) deslu-șiri asupra vieții seculare, unde i-se cu-răță sângele bolnav, nervii i-se întăresc, trupul întreg se eliberëză de bóia și sufle-tul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiunilor țil-nice Dr. Palöcz vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundamnt cu me-todul séu propriu de vindecare și casurile cele mai neglijate, bólele de beșică, de țeve, de testicule, de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, bóla albă, bóle de sânge, de piele și töte bólele ce se țin de organele seculare femeesci. Pen-tru femei e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși Dr. Palöcz de la 10 öre în. a. până la 6 öre séra (Duminecă până la 12 öre la amiađi).

Adresa Dr. Palöcz, medic de spital, Budapesta VII, Kerepesi-út 10.

Tãrguri de rimătöri din Steinbrach.

Starea rimătörilor a fost la 29 Ianuarie n. de 20.377 capete, la 30 Ianuar au intrat 302 capete și au eșit 613 capete rămänend la 31 Iai. 1905 n. un număr de 20.066 capete.

Se notëză marfa un-gurëscă: tineră grea dela 113—114 fl., de mijloc dela 112—113 fl. ușöră dela 112—113 fl. — Sërbëscă: grea 112—113 fl., de mij-loc 109—110 fl., ușöră 108—109 fl. kilogramul.

Concurs.

Devenind vacant prin pensionare un post de învățător la șeola confes. gr.-cat. din Rodna-veche, prin acesta se escrie concurs până în **20 Februarie 1905**. Salarul anual este 600 corone și 80 cor. relut de cortel. — Doritorii de a ocupa acest post vor înainta suplicile lor acestui presidiu provezute cu diploma de calificațiane recerută după lege, atestat de moralitate, estras de botez, etc. până la terminalul sus indicat. — Individii cântăreți buni, cari sunt capabili de a compune și a conduce chor vocal, vor fi preferiți.

Din ședința senatului școlar-bisericesc gr.-cat.

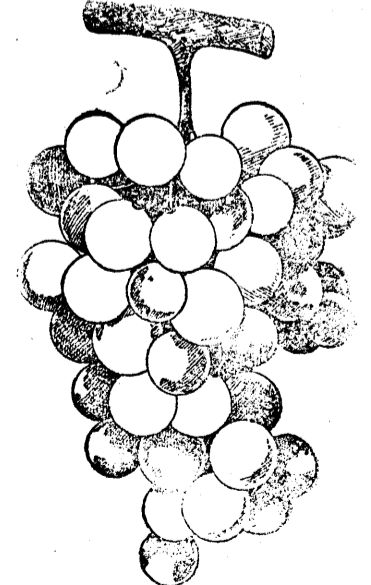
Rodna-veche, (Ó-Radna) în 1 Ianuarie 1905.

Președintele: *Dănilă Mclain.* Secretarul: *Silvestru Mureșian.*
3-3.1615.

Unde se mănâncă bine și se beu VINURI curate de Mediaș BERE de Pilsen „Urquell“ prăpștă dela cep în fie-care ți? ? La ~ ~ ~ **Restaurantul Schwarzburg în Brașov, Str. Spitalului nr. 20.** Lista de bucate românească. De o cercetare numerosă se rógă **C. R. GLIGORE CRISTEA,** conducătorul restaurantului.
11-50

Vândare de casă.
Casă nouă de piatră din Scheiș Strada Inălbitorilor nr. 7, care constă din 2 odăi, bucătărie, pivnița este de vândare din mână liberă, cu prețul de 2500 corone și se pôte lua imediat în stăpânire.
Informații mai de aprópe se pot lua dela **D-l Dr Zakariás János,** avocat (Blumena) Strada Spitalului militar nr. 3. 4-4.1612.

Pei de vulpi de blănărit vestminte se pot cădăta la **PETRU POGACSAN** în Mező Szabad, n. p. Mező Csávás.

„Plantatie de Millenium“ Nagyósz
Prețuri foarte ieftine!

Prețuri foarte ieftine!
Struguri frumoși, durabili numai aeala pôte cultiva, care va cere gratis Catalogul cu prețurile acelei mai mari pepinieri de vițe, care s'au fondat cu ajutorul și controla Statului.
6-20 (1540).

„BIHOREANA“,
institut de credit și economii în Oradea-Mare.

CONVOCARE.

Domniș acționari și institutului de credit și economii „BIHOREANA“, societate pe acții în Oradea-mare, conform dispoziției §-lui 19 din statute, se invită

la a șasea adunare generală ordinară,

care se va ține în Oradea-mare, la 25 Februarie 1905 st. n. la 10 óre înainte de amedși în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea dșiei sunt următoarele:

1. Alegerea a trei membri pentru verificarea procesului verbal și a trei scrutinători pentru actul de alegere.
2. Raportul anual al direcțiunei.
3. Raportul comitetului de revisiune despre esaminarea computului anual, a bilanțului și a propunerilor pentru împărțirea profitului.
4. Stabilirea bilanțului anual și deliberare asupra împărțirii profitului.
5. Fixarea prețului marcelor de presentă pe anul 1905.
6. Determinarea scopului spre care, la propunerea direcțiunei, este a se întrebuița suma amintită în §-ul 61 punct f.
7. Alegerea a 5 membri în direcțiune.

Se atrage atențiunea domnilor acționari la următoarele dispoziții din statute:
§. 24. Pentru folosirea dreptului de vot se recere, ca acționarul să fie trecut ca proprietar al acțiilor sale în cărțile institutului cel puțin cu 6 luni înainte de adunare și cu una dși înainte de acesta să depună pe lângă revers la direcțiunea institutului, respective la locurile designate de direcțiune, acțiile sale, eventual și dovedile de plenipotență.

Acțiile depuse la locurile designate de direcțiune se vor lua în considerare numai încât reversul despre depunere, cel mult în dșia premergătoare adunării generale s'a depus la institut.

În legătură cu dispozițiile §-lui 24 din statute, avem onóre a notifica, că în ședința plenară ținută la 24 Ianuarie 1905 pentru depunerea, respective primirea acțiilor și edarea documentelor despre depunere, s'a designat în acest an, respective au fost rugate, instituttele „Albina“, „Victoria“, „Silvania“, „Economul“, „Oraviciana“, „Patria“ și „Timișana“.

Oradea-mare, 24 Ianuarie 1905.

Direcțiunea institutului.

Contul Bilanțului.

D E B I T :			C R E D I T :				
	Cor.	fil.		Cor.	fil.		
68	Cassa în numărar	48429	17	1	Capital social	600000	—
88	Giro-Conto la Banca Austro-Ungară	1571	45	74	Fondul de rezervă *)	52595	22
91	Cassa de păstrare postală reg. ung.	200	—	39	Fondul de rezervă pentru perderi	3500	—
61, 70	Cambii de bancă	1955339	71	85	Fondul de rezervă pentru perderi la efecte	246	—
62	Credite ipotecare	307857	—	—	Fondul de pensiuine	8369	77
34, 82	Credite de cont-curent	52389	42	57	Depunerii spre fructificare	1317992	23
17	Credite pe efecte	7758	—	58	Cambii reescomptate	343466	—
76	Credite personale	13409	—	87	Deposite de casă	7627	09
45	Efecte proprii	19592	—	69	Dividende neridicate	1190	—
47	Imobile	12388	20	56, 79	Saldul intereselor transitoare	25921	82
25	Mobilier	4952	70	84, 36	Profit transportat din 1903	553	77
	10% descriere	495	27	4457	Profit net	64329	68
37, 72, 86	Diverse conturi debitoare	2405	20	—	—	—	—
		2425791	58	—	—	2425791	58

*) c^u dotațiunea proiectată se urcă la 67-000 corone.

Contul Profitului și al Perderilor.

D E B I T :			C R E D I T :				
	Cor.	fil.		Cor.	fil.		
54	4% interese la fondul de rezervă	2034	04	6	Profit transportat din 1903	553	77
83	Interese de reescompt	7362	42	—	Interese:	—	—
65	Interese după depunerii	56009	87	66, 77	dela cambii de bancă	151652	89
31	10% dare după interese de depunerii	5600	99	67	„ credite ipotecare	23502	53
32	Contribuție	13976	0	80	„ „ pe efecte	693	73
77	Salare	18149	98	63	„ „ personale	1042	79
81	Spese curente (tipărituri, porto, luminat, încălđit, telefon etc.)	9695	68	16	„ „ de cont-curent	2907	14
28	Chirie	1576	04	35	„ capitale elocate la alte institute (70% scut. de dare)	127	57
41	Marce de presentă	3255	—	75	Provisiune	1821	28
48	Descrieri	858	09	64	Venitul imobilelor (scutit de dare)	178	96
	Profit transportat din 1903	553	77	59	Inter. dup. efec. proprii (scut. de dare)	691	—
	Profit net	64329	68	48	S'a încassat din pretensiunii descrise	230	—
		183401	66	—	—	183401	66

Oradea-mare, 31 Decemvrie 1904.

Dr. Coriolan Pap m. p.,
director esecutiv.

Iosif Diamandi m. p.,
prim-comptabil.

Direcțiunea:

- Iosif Vulcan* m. p., *Nicolae Zigre* m. p., *Andrei Horvath* m. p. *Iosif Roman* m. p. *Moise Nyes* m. p.
președinte. vice-președinte.
- Antoniu Palladi* m. p. *Iosif Moldovan* m. p. *Petru Pántya* m. p. *Dr. Nicolau Popovici* m. p.

Subsemnatul comitet am esaminat contul present și l'am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Oradea-mare, 25 Ianuarie 1905.

Samuil Ciceronescu m. p. *Toma Păcala* m. p. *Sava Raicu* m. p. *Dr. Florian Duma* m. p. *Petru Popescu* m. p.